Izhaja vsako soboto zjutraj. Posamezna številka lir 20, na šestih straneh lir 25; zaostale številke dvojno. Celotna naročnina lir 1.000, polletna lir 520; trimesečna lir 270. Uredništvo in uprava: Trst, ulica Montecchi št. 6/II. nadstr. — tel. štev. uredništva 93-073, 93-806; tel. štev. uprave 90-247. Dopisi se dostavljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Oglasi: v širokosti enega stolpca za vsak milimeter lir 30. Oglasi se plačajo vnaprej.
POSTNINA PLACANA V GOTOVINI - SPEDIZIONE IN ABBON. POSTALE

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE S.T.O.

Prispevaj, kolikor moreš, k plačilu kavcije 3 milijonov lir da ohranimo našo imovino!

OBNOVLJENA IZDAJA LETO IV. ŠTEV. 160 — TRST SOBOTA, 5. JANUARJA 1952. — CENA 20 LIR

POZIV KOMUNISTIČNE PARTIJE S.T.O. VSEM TOVARIŠEM, SIMPATIZERJEM IN DEMOKRATOM

Prispevajte vsi po svojih močeh da preprečimo rop naše imovine!

Titofašistični tatovi so izposlovali, da mora KP položiti do 8. januarja 3 milijone kavcije - Prispevke sprejemajo vse celice in sekcije ter na sedežu CK in na upravi našega lista - Prvi prispevki demokratov

Dragi tovariši!

Prav gotovo vam je znano, da je sodišče izreklo sodbo proti naši Komunistični partiji STO, ki že od resolucije Informacijskega urada zahteva vojjo lastnino, ki so jo ukradli titovci.

Sodišče ni smatralo naših zahtev za upravičene in ni dovolilo, da bi priče to potrdile. Obsodilo nas je na plačanje sodnih stroškov, ki znašajo 5 milijonov in 480 tisoč lir.

Ker naša Partija smatra sodbo za nepravično, je vložila priziv potom odvetnikov Foresto, Chersi in prof. Branca iz Bologne.

Prizivno sodišče je na zahtevo titovcev zahtevalo pred vložitvijo priziva naj položimo 6 milijonov lir kavcije za kritje sodnih stroškov tekom 31. decembra 1951.

Po prizivu zaradi te zahteve je naša Partija dosegla to, da ji je bila kavcija zmanjšana na 3 milijone lir in da se čas za to položitev podaljša do 8. januarja.

Zdaj gre za nadaljevanje pravde na prizivnem sodišču in za položitev kavcije ali pa, zaradi pomanjkanja denarja za kavcijo, za plačanje vsote, na katero nas je sodišče obsodilo. Titovci, kajpak, upajo na našo šibkost.

V tem težkem trenutku se obračamo do vas, tovariši in prijatelji ter vas prosimo, da pomagate KP STO, v nadaljnji tožbi.

Dajte to, kar morete, kolikor več morete!

Dokažite bandi titovskih kriminalcev, da ne bo zmagala in da ne bo ne zadela in ne prevarala tržaškega delavskega razreda.

Naš poziv naslavljamo na vas, dragi tovariši, prijatelji, simpatizerji, na vse demokrate ter vas prosimo pomoči zato, da nadaljujemo našo borbo za obrambo zakonitih pravic naše Partije in demokratičnega gibanja.

* * *

Že več kot tri leta je v teku pravda za vrnitev imovine, ki so jo Komunistični partiji STO ukradli titofašisti. Kot je znano, se je ta klika polastila omenjene imovine s tem, da jo je vknjižila na imena raznih elementov, ki se seveda nahajajo v njihovih vrstah. Preteklega maja je tržaško sodišče izreklo sodbo in obsodilo Komunistično partijo STO na plačanje sodnih stroškov, ki znašajo 5 milijonov in 480 tisoč lir. Proti tej obsodbi je KP STO vložila priziv, toda za prejem tega in na zahtevo titofašistov je sodišče odredilo, da je treba predhodno položiti kavcijo v znesku 6 milijonov lir, katera je bila kasneje znižana na 3 milijone, kot je razvidno iz proglasa IK KP STO.

Titovci so prav gotovo upali, da bodo s postavitvijo takih pogojev dosegli zaželeni cilj, namreč, da bodo našo Partijo paralizirali. Toda zmotili so se! Vse preveč drzen je ta njihov manever, da ne bi naletel na odpor pri najširših množicah tržaškega proletariata in demokratov sploh. Take in podobne mahinacije titovcev, ki se koncem koncev zelo pogostoma dogajajo, ne morejo roditi uspeha in rešiti klike zakletih fašistov iz velike zagate, v kateri se nahajajo. Dogodki, ki so na dnevnem redu v coni B in Jugoslaviji, dovolj jasno razkrinkujejo kliko prevarantov, zato ji več noben pošten demokrat, pa naj bo komunist ali ne, ne more verjeti. Zato je že vsem znano, da poskuša klika s takimi naklepi, kot je pravda o imovini, prikazati našo Partijo pred svetom v slabi luči in ji naprtiti dejanja, s katerimi se je klika sama omadeževala. Ta klika poskuša namreč preprečiti naši Partiji, da bi še nadalje tolmačila resnico.

Do 8. januarja t. l. mora Komunistična partija STO položiti 3 milijone lir kavcije. Teh milijonov pa Partija nima. Zato jih je treba poiskati. Potrkati je treba na vrata vseh demokratov, komunistov in nekomunistov, na vrata vseh naših simpatizerjev. Gotovi smo, da bodo naše množice tudi tokrat dale to, kar morejo in s tem še enkrat izkazale svojo veliko in tradicionalno navezanost na svojo Partijo.

Na provokacije titofašistov in na zahteve po visoki kavciji — čigar končni namen je med drugim tudi ta, da bi onemogočili nadaljnje izhajanje demokratičnega tiska — odgovarjajo tržaški demokrati in komunisti z zbiranjem prispevkov v skład 3 milijonov lir. Centralni aparat KP STO je doslej prispeval 40.000 lir, celica novinarjev 14.000, uprava Kina ob morju 30.000 lir; komunisti, ki so se udeležili partijskega aktiva v nedeljo v Kinu ob morju 13.031 lir, Zveza bivših političnih preganjancev in Zveza partizanov STO 10.000 lir. V teku je nabiranje po sekcijah in po vaseh. Demokrati, prijatelji, simpatizerji, ne odrecite svojega prispevka! Prispevke sprejemajo v mestu na sedežu CK KP STO, v upravi listov «Delo», «Lavoratore» in «Unità» ter vse celice in sekcije KP STO.

Postani tudi ti podporni član KP STO!

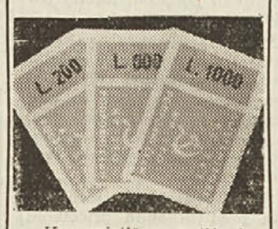

Komunistična partija je partija delavcev, partija siromašnih ljudi. Nje ne podpirajo magnatje, niti ne dobiva fondov iz sosednjih držav, kot dobivajo titofašisti iz nesrečne Jugoslavije in italijanske nacionalistične stranke iz Italije. Komunistično partijo STO vzdržujejo le delavske množice s svojimi bornimi, a tem bolj velikodušnimi prispevki. Pridruži se tudi ti tem množicam in postani njen podporni član ter jo podpri s svojim prispevkom!

Daj, kolikor moreš in čim več moreš!

Odlični uspehi akcije za razširitev Partije

Na prvem mestu je Sv. Križ, ki je izvedel včlanjevanje s 130 odst. sledi Dolina s 103 odst. - V Elerjih je celica pridobila 15 novih članov

Kljub temu, da so božični in novoletni prazniki nekoliko zavrli kampanjo za včlanjevanje in rekrutacijo v KP STO, vendar tudi danes lahko poročamo o nadvse razveseljivih uspehih, ki jih naša Partija žanje v času letošnje dobro organizirane kampanje, ki se bo uradno zaključila dne 21. t.m., t. j. na obletnico smrti tov. Lenina.

Posamezne sekcije v resnici tekmujejo med seboj; kajti nobena ne mara biti zadnja. Tudi tiste, v katerih se je kampanja pričela relativno dokaj pozno, zelo živo delujejo.

Sv. Križ uživa še vedno prvenstvo. V zelo kratkem času je izvršil včlanjevanje kar 130 odst. Tudi dolinska sekcija se je dobro odrezala; včlanjevanje je doslej izvršila 105 odst.; dočim je sekcija v Ricmanjih dosegla 103 odst.

V zadnjem času je svoje delovanje zelo poživila sekcija v Podlonjerju. Včlanjevanje je opravila 100 odst., zdaj pa je napela vse sile za rekrutacijo novih članov. Njeni napori so že obrodili sadove, na Katinari je bila ustanovljena nova celica.

Niti teror, s katerim strahujejo titofašisti prebivalce obmejnih vasi, ne more paralizirati kampanje za včlanjevanje. V dokaz za to so nam uspehi, ki jih ima v tej kampanji vas Elerji, ki leži prav ob izu demarkacijske črte. Tu je bilo včlanjevanje izvršeno 100 odst., rekrutiranih pa je bilo kar 15 tovarišev.

O openski sekciji nismo poročali še nič konkretnega. Tovariši, ki vodijo to sekcijo včasih rajši skrivoma napravijo nekaj in nato iznenadijo javnost z izvršenim dejstvom. Zaenkrat se jim to ne bo posrečilo, ker se je našemu uredniku posrečilo izvedeti, da kampanja prav uspešno napreduje in da bo v najkrajšem času zaključena. Po dosedanjih podatkih je opravljeno včlanjevanje z 98 odst. Poleg včlanjevanja je bilo do sedaj rekrutiranih več novih članov, na Opčinah 2, v Velikem Repnu 1, v Padričah 1; v Trebčah je prestopilo več aktivnih mladincev iz ZKM v KP. V kratkem bodo v raznih vaseh prireditve, na katerih bodo javno razdelili članske izkaznice.

Tudi v pogledu poravnave članarine za leto 1951 stoji openska sekcija na zavidljivem mestu. Vse celice, razen Trebč, so članarino poravnale.

V kolikor razpolagamo s konkretnimi poročili o delu ženskih celic, sta do sedaj tudi celici «Bonito» v Rojanu in «Blažina» pri Sv. Jakobu izvršili včlanjevanje 100 odst.; poleg tega pa sta na novo sprejeli tudi nekaj tovarišic.

Pač pa so še vedno v zastanku tovariši iz Skoljeta, saj so včlanjevanje opravili samo nekaj nad 60% in to kljub temu, da prav v tej sekciji obstajajo velike možnosti za uspešno delo. Povsem jasno je, da je temu zastanku kriva neaktivnost sekcijskega komiteja, ki se, kot kaže še ne zaveda pomena, ki ga ima kampanja za včlanjevanje in rekrutacijo.

Pri ocenjevanju dela, ki so ga izvršile posamezne celice moramo omeniti, da je celica Delavskih zadrug izvršila včlanjevanje 100 odst., prav tako celica v tovarni Kozmann; med celicami, ki so se najbolj odlikovale pa je celica v Boljuncu, kjer je bilo rekrutiranih tudi nekaj novih tovarišev.

Zelo važno je delo, ki ga vrši naša Partija v teku kampanje za včlanjevanje in rekrutacijo. Gre namreč za resen pregled vseh celic in sekcij. Dosedanji ne vredni člani so bili zamenjani z novimi, svežimi tovariši, ki se bodo lotili dela prav gotovo z mnogo večjo vnemo; saj so večinoma že davno pričakovali trenutka, da bodo sprejeti v Partijo. marsikje še vse preozkogrudni Priznati moramo, da so tovariši in ne pojmujejo pravilno, kaj pomeni široka in močna, ljudska partija. Prav gotovo je še mnogo mnogo tovarišev in tovarišic, ki bi bili prav veseli, ako bi jih sprejeli v svoje vrste. Zato tovariši, proč s predsodki in v sleki! Ravnajte se po gesli vam ga je dal tov. Vidali ob začetku kampanje, namreč: «Vsak tovariš naj pridobi za Komunistično partijo še enega novega tovariša!».

TRŽAŠKO GIBANJE MIRU S PONOSOM UGOTAVLJA DOSEŽENE USPEHE

100.000 prebivalcev STO podpisalo Berlinski poziv za pakt petih velesil

Izvršni odbor tržaškega gibanja miru je na svojem sestanku 2. januarja t. l. pretehtal najvažnejše dogodke tekom leta 1951 ter v glavnem podčrtal pomembno delo sil miru, s katerim otežkočajo zločinsko delovanje tistih, ki bi hoteli zanetiti novo svetovno vojno. Imperialistični vojni hujskači bi z novo vojno.

Leto 1951 je zabeležilo blazno trvenje naproti tretji svetovni vojni, pospešeno tekmovanje v oboroževanju, ki se je ureničilo v ogromnih naročilih za vojno na škodo življenjske ravni ljudstva; posebno prebivalstvo Amerike, Francije in Italije se vedno bolj sprašuje: «Kaj se bo zgodilo, če se bo tako nadaljevalo?» Z druge strani pa vidimo, da se je bridada borcev za mir znatno ojačila, kar nam vedno bolj dokazuje mogočna miroljubna težnja narodov, ki nočejo, da bodo uporabljeni kot topovska krana, se upirajo oborožitvi Nemčije, ki bi dala orožje povovno v roke nemškim nacistom, ter velike težkoče, ki jih vladni krogi srečujejo za ustanovitev takoimenovane «evropske vojske» in ki skušajo prikazati ljudstvu, da bi razumelo ogromne izdatke za oborožitev. Vse to nam dokazuje ogromen uspeh partizanov miru, ki so v vsem svetu v zadnjih šestih mesecih 1951. narodili nad 600 milijonov podpisov za sklenitev pakta med petimi velesilami ter za mednarodno pomirjenje in sodelovanje med narodi.

Tudi v Trstu se je občutila priprava za tretjo svetovno vojno posebno v preteklem letu s popolno podrejenostjo tržaškega vprašanja velikemu napadalnemu pritisku sredozemskega atlantskega bloka, ki je primesel popoln uspeh Titu na škodo De Gasperiju. Tržaško ozemlje je v resnici postalo prava odskočna deska za vojno. V coni B se je že uvedla obvezna predvojaška služba v jugoslovanski vojski, v Trstu pa Američani gradijo zgradbe, kar potrjuje, da mislijo ostati v nedogled v coni A. Trst je vključen v novi ameriški načrt za gospodarsko pomoč (MSA), kateri pa zasleduje le vojaške namene.

Zaradi tega so tudi v Trstu bili doseženi veliki uspehi, med katerimi je zlasti tisti, da se je preprečilo barantanje z našim Ozemljem, ki bi brez dvoma še bolj poslabšal splošne razmere v obeh conah.

Med našim prebivalstvom je bilo nabranih nad 100.000 podpisov za Berlinski poziv, med temi je bilo nabranih v coni B okrog 1.500. Tudi to je velik uspeh sil miru, če upoštevamo, da svoje delo vršijo v coni, kjer je na oblasti vojnohujskaška tolpa. Tržaško gibanje za mir, ki s ponosom ugotavlja vse te uspehe, poziva vse svoje pripadnike in simpatizerje, naj ne opustijo te odločne borbe proti novi vojni ter naj ojačijo svoje delovanje, odbore, organizacije, pritegnejo vsakega posameznega meščana v borbo za mir ter proti vsakemu poskusu, ki bi ogrožal mir. Ojačimo svoje delovanje v nabiranju podpisov, da presežemo čim prej 102.000 podpisov, ki so bili nabrani za prepoved atomske bombe.

PRAGA — Na zasedanju osrednjega odbora češkoslovaške Ljudske (katoliške) stranke je bil soglasno izvoljen za predsednika minister mons. Josef Plojhar.

Z današnjo številko začenjamo objavljati nadvse zabavno Gogoljevo povest

«Božična noč»,

kjer nastopajo zapeljiva «čarovnica», vrag in nezvesti zakonski možje.

NOVO LETO SE ZAČENJA ZA IMPERIALISTE Z NOVIMI TEŽAVAMI

ZSSR predlaga nujno sklicanje VS za sklenitev premirja v Koreji

Churchill bo na sestanku s Trumanom poskušal odstraniti zaostrena nesoglasja med ZDA in Anglijo ter ga prosil pomoči za oboroževanje - Egipčanski partizani v akciji

Po končanih prazniških je delo skupščine OZN zopet oživelo. Med najvažnejše dogodke v novem letu spada predlog sovjetskega delegata Višinskega, naj se takoj skliče Varnostni svet, ki bi predvsem sklepal o ukrepih za čim prejšnjo sklenitev premirja v Koreji, nato pa o nadaljnjih ukrepih za odstranitev mednarodne napetosti in za vzpostavitev prijateljskih odnošajev med vsemi državami.

Britanski ministrski predsednik Churchill je odpotoval v soboto v Združene države, kamor bo dospel v petek ali soboto. Z njim so zunanji minister Eden, načelnika štabov vojske in mornarice, več drugih ministrov in visokih funkcionarjev, med njimi tudi vrhovni komisar, za atomsko energijo lord Cherwell.

Namen potovanja te velike angleške delegacije, ki šteje okrog 40 oseb, je razpravljati s Trumanom in z ameriškimi odgovornimi osebnostmi o vseh perečih vprašanjih, ki zaostrujejo vedno bolj odnose med obema imperialističnima silama. V prvi vrsti gre Churchillu za to, da bi si zagotovil od Združenih držav čim večjo pomoč v denarju in v surovinah za oboroževanje, ki ga zahteva Eisenhower in kateremu Anglija sama ni več kos. Primanjkuje ji zlasti jekla, katerega bi nujno potrebovala vsaj 1½ milijona ton za letos. Drugo vprašanje je vojna v Koreji, za katero namerava Churchill predlagati, naj se čim prej zaključi s premirjem; kajti sicer bi prišle v še večjo nevarnost že itak ogrožene pozicije imperialističnih sil v Maleziji, Indokini, Birmaniji in drugod na Daljnjem Vzhodu.

Posebno kočljivo bo reševanje vprašanja Egipta in Perzije, kjer je Amerika že doslej precej izrinila angleški vpliv. Churchill bo kajpak zahteval podporo ZDA za to, da Anglija utrdi svojo kolonialno oblast v teh dveh državah.

Nadalje bo sprožil angleški prvi minister tudi vprašanje izmenjave atomskih tajnosti, da bi tako tudi Velika Britanija mogla izdelovati atomske bombe in drugo atomsko orožje in tako postati enakopravna z Ameriko; brez tega orožja je popolnoma odvisna od diktata ZDA in njenih generalov tako v vojaškem kot tudi političnih vprašanjih. Končno ni merava razpravljati z ameriškim predsednikom tudi o takozvani «evropski vojski» in angleškem stališču do nje.

Angleški in drugi listi napovedujejo, da bo imel Churchill v Washingtonu zelo trdo delo, še bo hotel kaj dobiti od Trumana, posebno še, kar se tiče političnih koncesij; kajti ameriški netilci vojne nočejo, da bi jim kdor koli mešal strene njihovih načrtov. Zato je razumljivo, da washingtonski vladni krogi niso nič kaj navdušeni nad tem obiskom. Ameriški časopisi, med njimi tudi uradni in poluradni, že odkrito pišejo, da bo Churchill odšel iz Amerike z zelo skromnimi uspehi, če ne že praznih rok.

Med tem se položaj v Egiptu iz dneva v dan bolj zaostruje. Partizanski oddelki postajajo v sueškem predelu vedno bolj aktivni ter delajo Angležem velike preglavice. Tako so zasedli za nekaj ur mesto Izmajlijo, v noči med starim in novim letom pa so uprizorili velik napad na okupatorske čete. Na dnevnem redu so sabotaže in napadi. Neki egipčanski časopis je celo razpisal 1000 funtov nagrade za onega, ki ubije angleškega vrhovnega poveljnika gen. Erskina, za vsakega angleškega oficirja pa po 100 funtov. Vse egiptovsko ljudstvo je vedno bolj odločeno, izbojevati si neodvisnost. Pod pritiskom javnega mnenja sta tudi ministrski predsednik Nahas Paša in začasni zunanji minister Farag Paša dala zelo ostre izjave proti Angležem, v katerih pravita, da Egipčani in vlada ne bodo odnehali od borbe, dokler Angleži ne bodo odšli iz njihove domovine.

75% vseh državnih izdatkov Jugoslavije namenjenih oborožitvi in vojnim objektom

Vrednost dinarja znižana na 1/6 dosedanje - Pospešena gradnja pomorskih oporišč, aerodromov in strateških železnic v okviru ameriškega načrta za napad proti ZSSR in ljudskim demokracijam

Dočim so se vse valute ljudskih demokracij in ZSSR z vedno naraščajočo proizvodnjo utrdile in se je kupna moč denarja znatno zvišala, pa opažamo v Jugoslaviji v zadnjih treh letih neprestano padanje vrednosti dinarja. Pred časom smo že v našem listu poročali, da si Titova fašistična vlada pomaga pred popolnim gospodarskim polomom le s pomočjo iz Amerike in z izdajanjem vedno večje količine bankovcev, ki preti spraviti jugoslovansko valuto v inflacijo. To kajpak ne bi šlo v račun Združenim državam, ki so danes glavni upnik beograjske vlade. Pod ameriškim pritiskom je bila Titova klika prisiljena, da stabilizira dinar in sicer na višini, ki je šestkrat nižja od dosedanje. Na ta način bo ameriškim monopolistom še bolj olajšano ropanje jugoslovanskih naravnih bogastev, ki jih bodo mogli nabaviti še po mnogo ugodnejših cenah kot doslej.

Namesto dosedanjih 50 dinarjev bo morala Jugoslavija plačati za en dolar 300 dinarjev. Temu primerno se zviša tudi cena za ostale valute: 1 angleški funt velja odslej 840 dinarjev, 100 italijanskih lir pa 48 dinarjev. Najbolje se vidi naglo gospodarsko nazadovanje Jugoslavije, če primerjamo dinar s češko krono. Dočim sta še pred nekaj leti imeli obe valuti približno enako kupno moč in tečajno vrednost, je sedaj vredna ena češka krona po tečaju že šest dinarjev, še večja pa je njena kupna moč. To je tudi najboljši dokaz, da ljudske demokracije vodijo pravilno gospodarsko politiko ter stalno povečujejo svojo industrijsko in poljedelsko proizvodnjo ter s tem tudi neprestano zboljšujejo življenjske razmere svojih državljanov; jugoslovansko gospodarstvo pa vedno bolj propada zaradi izdajstva zločinske klike, ki je zapustila pot socialistične graditve ter ga podredila interesom ameriških magnatov in netilcev vojne, kateri so se s «pomočjo» v znesku nekaj sto milijonov dolarjev postavili nadzorstva nad celotnim jugoslovanskim gospodarstvom ter ga usmerili, kot to odgovarja njihovim grabežljivim interesom in vojni politiki ZDA.

To dokazuje tudi novi državni proračun, katerega 3/4 je namenjenega izdatkom za vojaštvo in ojačenje vojne industrije. Od predvidenih skupnih izdatkov v znesku 282 milijard dinarjev bo šlo 210 milijard za vzdrževanje vojske, nabavo orožja ter za vojno proizvodnjo. Titovci so kajpak skušali prikriti dejanski odstotek, ki odpada v vojne namene, s tem, da so prikazali ta najvišji izdatek za vojno v zgodovini Jugoslavije v primerjavi z nacionalnim dohodkom države, ki je po gospodarskem načrtu predviden na znesek 885 milijard dinarjev. Po tej primerjavi bi predstavljali vojni izdatki le 24 odst. vseh državnih gospodarskih dohodkov. Toda ta prozorna sleparija jim je izpodletela ter le še bolj dokazala, da je edini namen sedanje fašistične klike ameriških najemnikov, pripraviti vojno za račun imperialističnih vojnih hujskačev. Kot poročajo titovski viri je predviden primanjkljaj za leto 1952 skoro 57 milijard dinarjev, katerega jim bo krila — kot upajo titovski glavarji — Amerika s svojo «pomočjo». To kaže, da računa titovska tolpa na stalno podporo iz inozemstva in s tem na trajno nadzorstvo ZDA nad jugoslovanskim gospodarstvom.

Poleg rednega vzdrževanja vojske, ki šteje po ameriških virih okrog 300 tisoč mož, bo navedena ogromna vsota služila za izdelavo in nabavo novega orožja, za vojne zaloge in opremo, za gradnjo strateških objektov, letališč, utrdb, oporišč za vojne ladje in podmornice, strateške ceste in železnice itd. Prav v tem času so pospešili gradnjo pomorskega oporišča in luke v Pločah, od koder bo zgrajena železnica do Sarajeva. Istočasno razširjajo tudi ostala jadranska pristanišča, Reko, Split, Gruž in druge. Oporišča za podmornice gradijo na polotoku Pelješcu, na otokih Vis in Lastovo, obnavljajo tudi staro oporišče za hidroavione v Divuljah. Vsa ta dela so namenjena za to, da bi se mogli Američani v primeru vojne izkrcati na dalmatinski in kvarnerski obali ter nuditi pomoč Titovi vojski, ki se po napadu na ljudske demokracije namerava umakniti v bosanske hribe.

V gradnji so tudi druge strateške železnice, ki bodo tekle od meja Madžarske, Romunije, Bolgarije in Albanije v notranjost države. S posebno mrzlično naglico pa grade letališča po vsej državi, ob mejah mnogo manjših, dočim v notranjosti velika in dobro opremljena letališča, na katerih bodo mogle pristajati ameriške leteče trdnjave. Samo v okolici Valjeva v Srbiji je bilo v zadnjem času dokončanih šest najmodernejših letališč z betonskimi odletišči, v Batajnici pa je v gradnji velikanski aerodrom, ki je dolg 4 km. Na desetine letališč je bilo nadalje dokončanih, še več pa jih je v gradnji v Bosni, Hercegovini, Crni gori, zlasti pa ob albanski in bolgarski meji. Jugoslavija je že danes spremenjena v utrdbo Združenih držav, ki imajo danes popolno nadzorstvo tako nad gospodarstvom kot nad vojsko nesrečne Jugoslavije.

Za enomesečno stavko na zagrebški univerzi ter za številnimi aretacijami komunistov v Beogradu, med njimi osmih urednikov «Borbe» in več novinarjev Tanjuga, kaže na vedno večji notranji razkroj tudi pobeg narodnega poslanca Vojnovića, ki se s svojega potovanja v Pariz ni hotel več vrniti v domovino, temveč se je zatekel v neko državo ljudske demokracije, kjer je imel po radiu oster govor proti zločinski politiki fašistične vlade

RIM — Pri volitvah v notranje komisije v 1859 podjetjih Piemonta, Lombardije, Ligurije, Emilije in Veneta je dobila CGIL 75 odstotkov vseh oddanih glasov.

KOREJCI SO DOBILI PREMOČ tudi v zraku nad gangsterji ZDA

Američani priznavajo, da je v njihovih taboriščih umrlo 6.600 ujetnikov - Mao Tse Tung proslavlja uspehe ljudske vojske

Zaradi nepopustljivosti ameriške delegacije je še vedno malo izgledov, da bo prišlo do sporazuma glede izročitve ujetnikov in s tem do sklenitve premirja. 31. decembra p. l. je korejski general Lee izjavil na sestanku v Pan Mun Džonu, da bi popolna izmenjava ujemikov «pomenila za novo leto najlepše darilo vsemu miroljubnemu svetu». Toda Američani, izgleda, niso istega mnenja, ker so pripravljeni dati do 8. januarja kitajskim in korejskim ujetnikom le nekaj pojasnil. Poleg tega pa je iz ameriškega poročila razvidno, da je 6.600 korejskih in kitajskih ujetnikov umrlo v koncentracijskih taboriščih v Južni Koreji.

Na konferenci, ki je bila v Pan Mun Džonu 1. t. m. so kitajsko - korejski delegati izjavili, da so pripravljeni osvoboditi takoj po podpisu premirja vse begunce. Ravno tako so ljudski delegati obljubili, da bodo dali vesti o vseh tistih ujetnikih, ki niso bili navedeni v že predloženem seznamu.

Zelo težek udarec so zadobili takoimenovani ameriški «gospodarji neba» v borbi v zraku. Samo ameriško poročilo priznava, da so Američani izgubili 35 letal proti 31 ter da je bilo bombardiranje s strani kitajsko - korejske aviacije na luko Inchon in na letališče v Kimpo v bližini Seula eno izmed največjih in imelo za cilj le vojaške objekte. Ljudska vojska je pridobila otoka Soenphendo in Teenphendo vzdolž zahodne korejske obale, kjer se je srečala z dvema bataljonoma Singmana Rija ter zaplenila 170 pušk, 5 mitraljezov, 3 radijske aparate, mnogo raznega drugega vojaškega materiala, 2 motorni ladji in 20 čolnov za izkrcanje. Na otoku Teenphendo so bile številne ladje potopljene skupaj z Singmanrijevimi vojaki, ki so skušali zbežati. Zbiti sta bili še dve letali.

Uspehe korejske vojske in kitajskih prostovoljcev v borbi proti ameriškemu napadalcu je podčrtal tov. Mao Tse Tung na novoletnem sprejemu katerega so se udeležili predstavniki kitajske vlade.

BEOGRAD — Z ukazom prezidija je bilo za novo leto pomiloščenih okrog tri tisoč obsojencev, večina od njih bivših kolaboracionistov.

Z VSEMI ČASTMI JE BIL POKOPAN ČLAN «STARE GARDE»

Umrl je Maksim Litvinov zaslužni sovjetski diplomat

MOSKVA — Zunanje ministrstvo ZSSR je v posebnem sporočilu objavilo, da je po dolgi bolezni umrl na dan starega leta bivši dolgoletni zunanji minister Sovjetske zveze Maksim Litvinov.

Litvinov se je rodil leta 1876 v Bialistoku. Kot 18-leten mladenič se je vpisal v Rusko socialdemokratsko delavsko stranko, v kateri se je udejstvoval zelo aktivno. Po drugem kongresu stranke se je v l. 1903 priključil struji boljševikov, ki jo je vodil tovariš Lenin. Več let je živel v emigraciji v Angliji. Po zmagi Velike oktobrske revolucije je Litvinov delal v komisariatu za zunanje zadeve, kjer je že po treh letih postal namestnik komisarja. Kot tak je vodil nešteto delegacij ZSSR v inozemstvo na razne mednarodne konference. S svojo izredno nadarjenostjo in sposobnostjo je vzbudil med drugimi delegacijami posebno pozornost. Kot predstavnik svoje socialistične domovine je sodeloval v komisiji za pripravo razorožitvene konference članic Društva narodov.

Leta 1930 je bil imenovan za ljudskega komisarja za zunanje zadeve, na katerem mestu je ostal polnih devet let, to je do leta 1939.

Bil je tudi dvakrat izvoljen v Vrhovni sovjet ZSSR. Med vojno je bil imenovan za sovjetskega veleposlanika v Washingtonu, po letu 1943 pa je bil namestnik zunanjega ministra, kjer je ostal do leta 1946, ko je težko obolel in se je popolnoma odpovedal vsakemu javnemu udejstvovanju.

Za svoje zasluge, ki jih je storil v opravljanju svoje službe, je bil odlikovan z najvišjim sovjetskim redom Lenina, z redom Rdeče zastave ter s kolajno za zasluge v domovinski vojni 1941-1945.

Njegovo truplo je bilo izpostavljeno v dvorani zunanjega ministrstva v Moskvi, od koder so ga spremili z vsemi častmi najvišji državni funkcionarji in številni zastopniki tujih držav na pokopališče, kjer leže številni slavni ruski možje.

TORINO — Za danes od 10. do 14. ure je proglašena splošna stavka v obrambo svobode in demokracije, proti obnovi fašizma ter proti gospodarski krizi, ki jo povzroča oboroževalna politika De Gasperija.

ZRCALO

SPREMEMBA FIRME

Ze več kot leto dni se titofašisti na vse pretege trudijo, kako bi se rešili svoje obupne osamitve ter sklenili z liparji politični pakt, ki bi jim — vsaj po njihovih pobožnih željah — pripomogel do «neke danje slave». Toda slovenski liberalci so jih na svojem sestanku odbili, o čemer je pisala «Demokracija» od 21. m. m. Kljub vsemu pa so pustili odprto še eno «okence», skozi katerega bi vseeno moglo priti do morebitnega sodelovanja obeh nacionalističnih skupin. Takole piše navedeni list:

«Slovenski demokrati (beri: liparji — op. ur.) si ne morejo s tem, da sodelujejo s komunisti (beri: titofašisti — op. ur.), naprtiti odgovornosti za vse zločine, ki jih je partija preko svojih organizacij zagrešila na Primorskem od 1944. naprej. SDZ ne more prevzeti nase politične odgovornosti za politiko, ki je povzročila dejansko upravno nemoč tukajšnjih Slovencev. Posebno pa ne more tega narediti, dokler bodo na glavnih položajih te iste partije sedeli ljudje, ki so leta 1944 in leta 1946 in 1947 vsa nemoralna in zločinska dejanja podpirali in celo ukazovali.»

No, in prav to edino «okence» so babicevci v svoji podlasičji spretnosti ne samo našli, temveč tudi izkoristili za nadaljnja zbližanja z agnelettovci. Ni bilo treba dosti iskati, da so našli «novega moža» namesto dosedanjega Babiča, ki boleha na kronični nepopularnosti ne le med političnimi nasprotniki, temveč celo med titofašisti samimi. Prav iz tega razloga ni Titov federal v Trstu nikdar niti skušal kandidirati pri občinskih volitvah ali v kakršen koli drug organ, v katerem niso sami titovci. Namesto njega pa je titovskem nebu zažarela «nova zvezda» v osebi zakrknjenega protikomunista Jožeta Dekleve. Ta ultranacionalist je, kot izgleda, pri liparjih, zlasti še pri starih liberalcih «zaželena oseba», s katero jih veže poleg starega prijateljstva tudi istovetnost političnih nazorov glede komunizma, narodno osvobodilne borbe itd. Tega se je titovski štab že davno zavedel ter je tega okostenelega političnega reakcionarja vedno potiskal v ospredje. Tako je bil po direktivi Babičevega štaba izvoljen v mestni svet, čeprav je bil «uradno» v listi Šele na četrtem mestu. Ze leta 1945 so ga imenovali za javnega tožilca, takoj potem, ko je zapustil ljubljanske zapore, v katerih je po osvoboditvi prebil 45 dni.

Zato je razumljivo, da hoče titofašistični štab skozi «okence», katero so liparji pustili odprto, potisniti prav njega, ki je v sedanjem kočljivem položaju edina primerna oseba za nadaljnja zbližanja z liberalci.

«Izmenjava straže» v titovskem taboru se je izvršila zelo simbolično. Ob koncu leta je še Babič napisal skromni člančič o zbližanju, v katerem napoveduje nadaljnje poskuse v tej smeri. Za novoletno številko pa je napisal uvodnik že «novi mož» — Dekleva, ki v njem izraža svojo gotovost, da bodo njihov klic na pomoč «odobrili in mu sledili vsi Slovenci, katerim so naši (titovski?!?) interesi iskreno pri srcu».

Ce je ta zakrknjeni reakcionar «izpodrinil» svojega šefa pri tradicionalnem novoletnem uvodniku, smemo pričakovati, da bo v kratkem «napredoval» — vsaj za javnost — v nadaljnje visoke titovske funkcije. Tako bo tudi liparskemu vodstvu mnogo lažje, opravičiti pred svojimi ovčicami politično zbližanje vseh slovenskih nacionalistov, ki jih bo pripeljalo v «nove zarje»... skupnega zatona.

RAZVALINA «IDEALOV»

«Demokracija» se v svojem uvodniku «Naši časi» bridko pritožuje nad grozovitim mrtvilom, ki vlada v krogih občudovalcev «ameriške svobode» ne le v Trstu, temveč tudi v Jugoslaviji, Zahodni Nemčiji, Avstriji in v drugih ameriških satelitskih državah: ljudje da več ne verujejo v dosedanje «ideale» zahodnega sveta, da govore o zatonu «zahodne kulture», da se udajajo v usbdo, ker pač ne vidijo izhoda iz splošne duhovne krize, v katero je zašel ves zahodni svet. «Kdor se je vdajal veri v mednarodno solidarnost — potrto skrušen priznava liberalni listič — čuti marsikje, kako odločajo še vedno hladni zunanjepolitični računi».

A slede še mnogo trpkejša priznanja, ki jasno dokazujejo, da so se zagovorniki «atomske svobode» znašli v slepi ulici in ne vedo, kam bi krenili. Takole nadaljuje «Demokracija»:

«Veliko idealov se je torej podrlo. Vse to je treba postaviti na nove temelje, grajene po pridobljenih izkušnjah. Danes smo v času, ko so nam od starega preostale samo ruševine, ljudje stoje okrog njih, toda nikjer še ni sigurnih načrtov za stavbo bodočnosti... Tu gre za prehoden pojav, ki je značilen za vsa razdobja, ko so se posamezne vodilne ideje, socialni in politični sistemi preživeli in so se novi šele porajali.»

Tako tarnajo naši liberalci, ki so se šele danes zavedli, da so se zrušile njihove dosedanje «ideje», ker so se pač preživele. Vsega usmiljenja je vreden človek, ki se vse življenje bori za neke ideale, ki se končno izkažejo kot zgrešeni. Toda še vse večji revež pa je oni, ki skuša pozidati stari tempelj lažnih malikov, ne vedoč, da se bo podrl, predno pride do slemena, ker pač stoji na trhlih temeljih.

Zaman so vse utvare, gospodje liberalci, vaš svet izkoriščanja in krivic se podira in je zapisan neizogibnemu propadu; ne bo ga mogoče več obnoviti pod kakršno koli novo lažno firmo. Na njegovo mesto pa stopa novi svet miru, pravice in svobode. Ni je sile, ki bi mu mogla zaustaviti njegovo zmagoslavno pot.

Zločinska brezbrižnost titovcev do delavskih otrok

Ogromna večina sirot NOB nepreskrbljenih Skoro pol milijona otrok zaposlenih pri najtežjih delih, večinoma pri kulakih in titovski gospodi, ki jih neusmiljeno izkoriščajo

Bolj od vseh drugih ljudi čutijo jugoslovanski otroci strahovite posledice zločinske politike vojnohujskaške Titove fašistične klike. Današnji položaj otrok v Jugoslaviji je mogoče primerjati le še s položajem otrok v kolonialnih in polkolonialnih deželah. Posebno delavski otroci ter oni, katerih starši so padli v narodno osvobodilni vojni ali pa se nahajajo v zaporu ali v taboriščih, žive v naravnost obupnih razmerah. Beda, lakota, bolezni žanjejo letno tisoče in tisoče nedolžnih žrtev prav med najmlajšimi. Tako priznavajo titofašisti sami da četrtina vseh otrok umre pred desetim letom starosti.

Danes je v Jugoslaviji 78.000 sirot, katerih starši so padli v zadnji vojni, od vseh teh pa jih je le približno 10.000 v zavetiščih, otroških domovih in internatih, čeprav obstaja zakon, da mora država skrbeti za njihov obstanek in izobrazbo. Tako je v Srbiji od 31.645 sirot iz NOB komaj 1600 otrok v dečjih domovih, v Bosni in Hercegovini pa od 25.000 sirot le 3500.

Toda tudi položaj teh ni mnogo boljši od ostalih. Stanje v teh domovih je nevzdržno. Tako piše beograjska «Politika», da je v beograjskem internatu 245 dečkov in deklic strpanih v prostore, ki bi komaj zadostovali za 80 otrok. V tesnih, nepobeljenih sobah je razmeščenih 10 do 15 ozkih postelj, v vsaki od teh spita do dva otroka. V sobah, ki imajo največ do 30 kubičnih metrov prostora spi na ta način od 20 do 30 mladih ljudi. Zelo so razpasene v domu medsebojne tatvine in psovke. Za nadzorstvo nad temi 245 otroki je določenih 5 «vzgojiteljev», ki pa vodijo predvsem le evidenco nad prihodi in odhodi otrok ter izvršujejo preiskave in kazni zaradi tatvin. Še mnogo slabši je položaj v ostalih domovih, posebno še v provinci, kjer jih titovski «vzgojitelji» kaznujejo z najodvratnejšimi kaznimi. Tako jim za kazen odvzamejo kosilo, ostrižejo lase v obliki križa, jim nalože težka dela kot priljenje železnih predmetov in podobno.

Še mnogo težji je položaj onih otrok, katerih starši se nahajajo v zaporih in taboriščih. Fašistična oblast jih je vrgla iz šol ter jih brez vsakršnih sredstev prepustila njihovi usodi.

Nikdar še ni bilo izkoriščanje otrok tako razpaseno kot prav v sedanjem času. Nad 453.000 otrok opravlja danes v Jugoslaviji najtežja dela na posestvih kulakov in pri mestni veliki gospodi. V mostarski oblasti je zaposlenih 2100 otrok pod 14 leti na kulaških posestvih, pri trgovcih in pri novi titovski buržoaziji. Že dolgo uporabljajo titovci otroke do 10 let za težka dela; na velikih titovskih kmetijah uporabljajo celo otroke do 8 let starosti pri najtežjih poliskih delih. Pri gradnji Novega Beograda so imele številne delavske brigade več kot 40 odst. otrok od 12 do 16 leta v svojih vrstah v nekaterih pa so dosegli celo 60 odstotkov.

V podjetju «Ranković» z Zemunu je 350 vajencev od 12 do 17 leta, ki opravljajo najtežja dela v livarni. Tako morajo trije nositi 140 kg težke kotle, polne raztopljene kovine. Ti otroci žive v barakah, kjer nimajo ne postelj, ne odeje, a tudi hrana je zelo slaba.

Popolna brezbrižnost fašističnih oblasti za mladi rod kaže že danes strahovite posledice. Iz dneva v dan raste število «brezprizornih», to je otrok brez varstva, ki se potikajo po mestih, prosjačijo, kradejo, preprodajajo vstopnice za kino in druge prireditve. Uprizarjajo pa tudi že pravcate roparske napade, uboje itd. 16-letni Nedja Ilić je na pr. izvršil 25 žeparskih tatvin v skupni vrednosti 120.000 dinarjev. In taki primeri so v velikih mestih na dnevnem redu. Tako «prisluženi» denar ti mladoletniki zapijejo po gostilnah, kavarnah, igralnicah.

Posledica katastrofalnih gospodarskih razmer je velik odstotek bolezni in umrljivosti med otroki in mladino. Sami titovci priznavajo, da umrljivost otrok doseza 20.3 odst. Na tuberkulozi je bolnih 60 odst. otrok. V gatačkem okraju je v prvi polovici 1951 umrlo 26 odst. novorojenčkov, v dreniškem okraju pa jih je od 1945 do 1951 leta od 1117 novorojenčkov umrlo kar 701, kar pomeni da ni niti tretjina otrok ostala živih. V sarajevski oblasti je 34 odst. otrok bolnih na odprti tuberkulozi. V vseh otroških domovih in internatih ima nad 10 odst. otrok trahom. Samo v okraju Šamac je nad 3000 otrok bolnih na trahomu. V zadnjih 2 in pol letih je zaradi trahoma oslepelo več tisoč otrok.

To stanje pa se iz meseca v mesec slabša, kar tudi ni čudno, ko pa je namenjeno vojnim pripravam vedno več državnih dohodkov; tako odpade za 1952 leto 75 odst. za vojne namene.

PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV DOMA IN V SVETU LETA 1951

LETO 1951 JE BILO LETO PROVOKACIJ, a obenem leto velikih zmag sil miru

*** 28. maja je bil sklenjen sporazum med vladama LR Kitajske in Tibeta. Na podlagi tega sporazuma je Tibet priključen kot avtonomna dežela v veliki Kitajski republiki. Sporazum so z veseljem sprejele množice Tibeta, saj je bil to njih dolgotrajni sen. Na tak način je spodletel načrt imperialistov, da bi tudi na «strehi sveta» ustvarili svoje baze, od koder bi ogražali ZSSR.

*** Medtem, ko je propad konference namestnikov zunanjih ministrov navdal miroljubne sile vsega sveta s pravim preplahom, je predlog tov. Malika sovjetskega delegata v OZN, z dne 23. junija ponovno poživil veliko upanje, da je mir mogoče rešiti, le če je za to količkaj dobre volje. Kot je znano je tov. Malik predložil «zapadnjakom» konkreten predlog za sklenitev premirja na Koreji. Prav temu predlogu se je zahvaliti, da je prišlo, kljub nevolji Američanov, do poznejšega pogajanja na korejskem bojišču, ki se še vedno nadaljuje.

*** 17. junija so bile držašče vzdolž demarkacijske črte z Vzhodno cono Berlina niso mogle odvrniti mladine od festivala.

*** 4. septembra se je pričela v San Franciscu konferenca za podpis mirovne pogodbe z Japonsko. Konference se je udeležila tudi SZ ni pa pristala na pogoje, katere so izsiljevale ZDA. ZDA ter njeni sateliti so podpisali ločeno pogodbo dne 8. septembra.

*** 23. septembra je bil v Avstraliji referendum za postavitev Komunistične partije izven zakona. Na njem so bile poražene reakcionarne sile, ki so upale, da bodo s pomočjo referenduma dosegle svoj cilj.

*** 6. septembra, torej en dan pred uradnim pričetkom volilne kampanje, je Vrhovni komandant cone A STO gen. Winterton odgodil upravne volitve «na poznejši čas». Kot je znano, bi se volitve morale vršiti 7. in 14. oktobra. S svojim odlokom je gen. Winterton rešil predvsem seveda svoj poraz, istočasno pa tudi katastrofalen poraz, ki je pretil demokristjanom in njihovim priveskom iz titovci vred. Z istim odlokom je komandant okupacijske vojske še enkrat praktično dokazal to, kar mi trdimo, namreč, da na STO ni demokracije, pač pa da se tu vodi kolonialna politika imperialistov.

*** 8. oktobra je egiptovska vlada odpovedala sporazum o Sueškem prekopu z Anglijo iz leta 1936. Istega dne je bil proglašen egiptovski kralj tudi za kralja Sudana. Tako se je praktično pričela resna borba za izgon Angležev iz dežele.

*** 25. oktobra so bile parlamentarne volitve v Angliji, na katerih so ponovno dobili večino mandatov konservativci. Tako so laburisti dobili zasluženo brco. Angleške volitve so velikega pomena za ves nadaljnji razvoj politike v svetu. Dasiravno pravijo konservativci, da bodo skušali ohraniti to, kar se da, vendar je težko reči, da se jim bo to posrečilo. Kolonialni narodi so se naveličali njihovega gospodstva in se osvobajajo ne glede na to, kaj v Londonu mislijo. Za Indijo in drugimi azijskimi deželami sledijo tudi dežele Srednjega Vzhoda in v zadnjem času tudi Egipt. V novem parlamentu imajo konservativci 332 mest, laburisti pa 306.

*** 12 novembra je začela voda zalivati ogromne predele v Padski nižini. Poplave so najbolj prizadele pokrajino Polesine, ki je bila več tednov skoraj vsa pod vodo. Prizadetemu ljudstvu so priskočili na pomoč mnogi narodi. Posebno veliko pomoč je nudila SZ. Tudi Trst se je sijajno izkazal

*** 4. novembra je bilo ljudsko štetje v Italiji in v Trstu. Iz tega štetja je razvidno, da v coni A STO prebiva 296.229 oseb, od katerih je 138.200 moških. in 158.029 žensk. Isto štetje je tudi ugotovilo, da prebiva v coni A STO 99.599 družin, da ima svoja stanovanja le 77.977 družin in da imajo omenjena stanovanja skupno 249.039 prostorov, kar se pravi, da pride povprečno na vsako družino po 2.65 prostorov.

*** 18. novembra je bila objavljena nota vlade ZSSR zapadnim velesilam v zvezi s tržaškim vprašanjem. V tej noti je sovjetska vlada ponovno zahtevala spoštovanje mirovne pogodbe z Italijo, umaknitev vseh zasedbenih čet in združitev obeh con. Razkrinkala je manevre imperialistov, ki STO pretvarjajo v svoje vojno oporišče, namenjeno pohodu proti deželam socializma.

Le nekaj metrov od svoje matere je bil ubit od iste zločinske krogle. Podobnih žalostnih dogodkov in zločinskih dejanj je polna zgodovina ameriškega napada na Korejo.

Tov. Višinski na zasedanju OZN. Njegov nasmeh ni izraz zadovoljstva po govoru o «miru», ki ga je podal Acheson

vnozborske volitve v Franciji. Na njih so se ponovno uveljavile levičarske sile in zlasti komunisti, ki so dobili skoraj 26 odst. glasov, med tem, ko so jih demokristjani in socialdemokrati izgubili nad 3 milijone. Volitve v Franciji so bile vsekakor močna lekcija za prekooceanske magnate...

*** V prvi polovici avgusta je bil v Berlinu III. svetovni festival demokratične mladine katerega so se udeležili delegati 103 narodnosti. Festival je bil veličastna parada mladosti in miru. Zapadne zasedbene oblasti kakor tudi Bonnska vlada so na vse načine poskušali, da bi preprečili to veličastno mladinsko manifestacijo miru in bratstva. Toda niti obsedno stanje, niti obmejne straže, ki so bile razvr-

Atomski poskusi na vojnih ujetnikih

Se vsem so nam v svežem spominu nečloveška grozodejstva, ki so jih izvajali nad zasužnjenimi narodi Evrope nacistični krvniki. Posebno oni ljudje, ki so bili v nemških taboriščih uničenja, Dachau, Mauthausenu, Buchenwaldu, Oswieczinu in drugih, vedo mnogo povedati o grozovitostih, ki so jih počenjale nacistične zverine nad jetniki, ki so jim služili kot «poskusni kunci» pri njihovih «znanstvenih» poskusih o učinkih strupenih plinov, bacilov raznih bolezni, vročine, mraza in drugih stvari na človeški organizem.

Tedaj je ves svet pričakoval, da bodo vsi ti zverinski zločinci prejeli zasluženo kazen in da se nikdar več ne bodo našli na svetu podobni nestvori. Toda minilo je komaj pet let po sodbi in že so ameriške, angleške in francoske zasedbene oblasti v Nemčiji in Avstriji, kakor tudi satelitske vlade, Italije, Belgije, Holandske, Danske, Finske, Japonske, Nemčije, Jugoslavije in dr. izpustile iz zaporov skoro vse človeške izrodke, ki so krivi smrti tisočev in tisočev nedolžnih ljudi vseh evropskih narodov.

V tem se od svojih zahodnih gospodarjev prav nič ne razlikuje fašistična vlada v Beogradu, ki je doslej izpustila na svobodo skoro vse nacistične zločince, ki so dali brez sodbe postreliti na deset tisoče talcev; prav tako pa so na svobodi tudi že skoro brez izjeme vsi ustaški koljaši, domobranski in četniški krvniki lastnega naroda. Pred nedavnim so izpustili iz «zapora», ki je bil v resnici le stanovanje z vsemi udobnostmi, tudi ustaškega škofa Stepinca, kateri je v veliki meri odgovoren za strahovite pokolje ustašev nad pravoslavnim prebivalstvom, pri katerih je izgubilo življenje na sto tisoče Srbov, otrok, žena in starcev. Toda ne samo to; tem zločincem vračajo v vseh teh državah njihovo «čast» ter jim zaupajo odgovorna mesta v državni upravi in vojski. Prav v Jugoslaviji mrgoli danes v titofašističnem državnem, zlasti policijskem aparatu in v vojski bivših ustaških, četniških in dr. visokih funkcionarjev; «narodno» vojsko pa vežbajo številni nacistični krvniki.

Ves napor ameriških imperialistov gre danes za tem da bi zbrali vse najbolj odvratne sovražnike ljudstva po vseh deželah, za katere vedo, da bodo svoj zločinski posel prav radi nadaljevali za krvave dolarje. V Združene države so poklicali številne «specialiste za znanstveno uničevanje ljudi», od katerih se hočejo naučiti, česar morda še niso sami znali.

Toda, izgleda, da so ameriški učenci v «znanstvenem» ubijanju svojih nasprotnikov že danes prekosili svoje nacistične učitelje. Tako poroča informacijski urad Vietnama o poskusih, ki jih izvršujejo ameriški ljudožrci ugotanimi ujetniki, s katerimi ugotavljajo učinke radioaktivnega izžarevanja (katerega povzroča zlasti atomsko orožje) na človeški organizem.

Dopisnik tega urada je imel intervju z nekim bivšim pripadnikom vojske lutkovne vlade Bao Daja v Indokini, ki pa je kasneje prebežal na stran ljudske armade Vietnama. Ta mladi vojak je povedal dopisniku informacijskega urada, da je bil prisilno mobiliziran v Bao Dajevo vojsko ter dodeljen edinici, ki je strežila vojne ujetnike, pripadnike osvobodilne vojske Vietnama. Tako je nekoč spremljal večjo skupino ujetnikov iz mesta Cholona v bližini prestolnice Saigona na veliko ameriško bojno ladjo, ki je bila zasidrana pri rtiču Sv. Jokoba. Na ladji so strpali vse ujetnike v male kabine, v katerih je bilo le toliko prostora, da je mogel človek v njej stati pokonci. Jetniki so se morali v kabinah sleči do nagega, nakar so zaprli vrata teh kabin ter začeli z atomskimi poskusi na teh žrtvah. Mnogo teh nesrečnežev je v 15 minutah, kolikor so trajali poskusi, umrlo za radi smrtnih učinkov atomskega izžarevanja. Vse ostale, ki so pa ostali pri življenju, so poslali v Združene države, da bi ameriški «znanstveniki» lahko na njih preučevali učinke izžarevanja ter delali z njimi še nadaljnje poskuse.

O podobnih poskusih so pred meseci poročali iz Koreje, kjer so ameriški ljudožrci preizkušali na ujetnikih, pripadnikih korejske ljudske vojske in partizanskih ter kitajskih prostovoljcih učinke novih orožij za množično iztrebljanje, plinov, bakterij in raznih atomskih orožij.

Kot piše egipčanski list «Djummlun Al Misri» od 30. septembra, delajo takšne poskuse tudi Angleži. Neka angleška ladja je pripeljala večje število ujetnikov, pripadnikov vietnamske vojske ter upornikov iz arabske države Yemena, na katerih so prav tako izvajali poskuse o učinkih novih nečloveških orožij.

Ce delajo anglo-ameriški ljudožrci takšne poskuse že v mirnem času si lahko mislimo, da bi v primeru vojne ne pomišljali niti trenutek, uporabiti ta smrtonosna orožja proti civilnemu prebivalstvu katere koli države.

V GORIŠKI DELO POKRAJINI

UREDNIŠTVO IN UPRAVA GORIŠKE IZDAJE «DELA» GORICA, ULICA XXIV. MAGGIO ŠTEV. 18, PRVO NADSTROPJE, TELEFONSKA ŠTEV. 666.

ZASEDANJE GORIŠKEGA POKRAJINSKEGA SVETA

Demokristjani, belčki in titovci enotni proti obrambi miru

Tov. Poletto zahteva, da se izredna pomoč dodeli tudi beguncem - 184 milijonov lir za kritje proračunskega primanjkljaja - Resolucija proti vojnohujskaški politiki imperialističnih in fašističnih vlad

V soboto 29. decembra 1951 se je ponovno sestal goriški pokrajinski svet. V začetku seje je tov. Poletto zahteval, naj se predsednik Culot takoj pozanima pri goriški prefekturi za dodelitev izvanredne pomoči v znesku 2.500 lir tudi beguncem. To vsoto je še pred prazniki določil Centralni odbor za zamsko pomoč vsem beguncem, naj si bodo ti poplavljenci, begunci itd. Nadalje so svetovalci sprejeli, da bodo zahtevali 184 milijonov za poravnavo proračunskega primanjkljaja za leto 1951. Poletto je zahteval, naj se v prošnji razložijo težkoče, ki jih imajo ostale občine naše pokrajine in ki imajo zaradi tega občinski proračun zelo pasiven. Zahtevo tov. Poletta je svet sprejel. Po številnih raznih vprašanjih, med katerimi je bilo vprašanje nakupa zemljišča za kasarno gasilcev, je pokrajinski svet prešel na razpravljanje resolucije, ki so jo predstavili tov. Poletto, Bergamas in socialist Pian. V resoluciji je bil predvsem obsojen sporazum med predstavniki titofašistične vlade in predstavniki ZDA, ki je bil sklenjen 14. novembra 1951. v Beogradu. Poleg tega pa je resolucija govorila proti raznim vojaškim obiskom visokih vojaških osebnosti in njihovi udeležbi pri vojaških manevrih v Jugoslaviji ter proti obisku gen. Montgomerya, namestnika poveljnika atlantske vojske, ki je pred kratkim bil na obisku tudi v naši pokrajini, kjer si je pa posebno ogledal še ceste, ki vežejo Goriško z Jugoslavijo. Te so najvažnejše točke protestne resolucije, katerih predsednik Culot ni smatral za potrebno razpravljati, češ da pokrajinski svet vrši delo le upravnega značaja.

Najbolj sramotna pa je bila izjava belčka Bratuža, ki je dodal, **da je potrebno, da jugoslovanski narodi iščejo pomoči od zahodnega «svobodnega sveta» proti napadu s strani Sovjetske zveze na Jugoslavijo!** Titovec Nanut pa, ki se je prvič oglasil, je pod plaščem nacionalistične demagogije provokatorsko obrekoval Sovjetsko zvezo in demokratična gibanja.

Stavljena resolucija s strani naših svetovalcev ni bila v ničemer demagoškega značaja in bi bilo povsem pravilno, da bi bil pokrajinski svet eden izmed prvih, ki bi preučeval probleme, od katerih je odvisna bodočnost naše pokrajine. Tako je večina odklonila diskusijo o vsebini resolucije. Na vsak način je javno mnenje razumelo pomen in nerazumevanje večine pokrajinskega sveta ,ki pa bo še večja spodbuda za Partizane miru v njihovem delu pri raziaganju pomena borbe za mir in nabiranju podpisov.

Napadeni Korečič odgovarja na obrekovanja

Tudi «Primorskemu» je izpodletel poskus za prikritje titovskih zločinskih dejanj na Goriškem

STEVERJAN — V predzadnji številki naše izdaje smo pisali o terorističnem napadu titofašističnih agentov proti števerjanskemu občanu Korečič Mariju, katerega je zlikovec štirikrat močno udaril s pestjo. Ko je o tem dogodku zvedela goriška kvestura, je poslala vsem časopisom obvestilo, v katerem pojasnjuje, da naše vesti niso bile točne, da je bil Korečič namreč tisti večer pijan ter da ga je žena po povratku domov pretepla

Na vsak način poročilo goriške kvesture, ki tudi ta dogodek skuša prikriti pred javnostjo, ne odgovarje resnici. Tovariš Korečič je bil napaden in z nožem ranjen od titofašističnih agentov, ki nemoteno vršijo svoja teroristična dejanja med našim prebivalstvom. Korečič je obenem v zvezi s tem poslal vsem časoisom preklic po pravilu, ki ga predvideva tiskovni zakon.

Tudi «Primorski» je na vse načine skušal prikriti resnico, poleg tega pa je še tovariša Korečiča prikazal kot pijanca. Preklic je veljal tudi za slovensko titofašistično glasilo in tov. Korečič bo zahteval upoštevanje svojih trditev.

Včlanjevanje v slavno KPI za leto 1952 se je izvršilo na Goriškem z največjim uspehom. To nam potrjuje predvsem dejstvo, da je bilo vpisanih do konca leta toliko članov, kolikor jih je bilo vpisanih v letu 1951. 123 prebivalcev je samo vprašalo za vstop v Partijo proletarskega internacionalizma. Goriška federacija komunistične mladine Italije pa je do danes vpisala nad 500 mladincev in mladink.

Nekaj navodil našim kmetovalcem za preprečitev širjenja parkljevke

Da bi preprečili morebitno pojavljenje parkljevke v naši pokrajini nam je Pokrajinski kmetijski inšpektorat poslal naslednja navodila, katerih naj se kmetje strogo držijo.

Cepljenje je najbolj učinkovito sredstvo in najboljši način za preprečenje te bolezni. Zaradi tega je nujno potrebno, da se cepi vsa tista živina, na kateri ni bilo videti znakov parkljevke.

Živinorejcem, ki še do danes niso ničesar storili v tem pogledu in v pričakovanju, da se cepljenje izvrši, dajemo naslednje enostavne nasvete, ki bodo veliko koristili:

— kolikor je mogoče ,ne obiskuj živinskih sejmov ali drugih mest določenih kot zbirališča za živino;

— ne vstopaj v tuje hleve in ravno tako ne dovoli drugim vstopa v svoj hlev;

— v hlevu rabi obutev, ki mora v hlevu tudi ostati;

— čim manjše število oseb, po možnosti samo ena, naj vrši delo pri živini;

— živino napoji v hlevu iz posode, ki mora biti zelo čista;

— pri vhodu v hlev naj bo vedno pripravljeno nekoliko apna, s katerim naj se večkrat razkuži notranjost hleva;

— ne kupuj živino, za katero se ne ve odkod prihaja;

— pokliči takoj živinozdravnika tudi v slučaju dvoma o bolezni;

— plemenski biki morajo biti takoj cepljeni.

Pokrajinsko zborovanje

6. januarja ob 9. uri bo v Gradiški pokrajinsko zborovanje KPI z naslednjim dnevnim redom:

ob 9. uri Otvoritev;

ob 9.15 Pregled kampanje za včlanjevanje za leto 1952; razso se izkazale v akciji za vpideljevanje nagrad sekcijam, ki sovanje;

ob 10. uri Poročilo tov. Poletta

ob 11. uri Kulturne prireditve in razno;

Tovariš Dal Pont piše iz Ljubljane

Iz pisma materi je razvidno, da se mladenič nahaja v titovskih zaporih - Kaj bo storila italijanska vlada za rešitev svojega državljana?

Mladi Adriano Dal Pont, o čigar izginotju neke noči pred tremi tedni smo pisali v prejšnji številki, se je te dni s pismom, ki je bilo odposlano v Ljubljani, oglasil svoji materi. Pismo je prispelo v nedeljo zjutraj v San Daniele, kjer prebiva mati mladega Dal Ponta. Iz pisma je razvidno, da se mladenič nahaja v zaporu ter piše, da upa, da se bo z materjo v kratkem času spet videl. To pismo je z ene strani velika tolažba za mater z druge strani pa potrjuje domnevo o zločinski ugrabitvi italijanskega državljana s strani titofašističnih agentov na našem ozemlju.

To pismo italijanskega državljana, zaprtega v jugoslovanskih zaporih, naj italijanske državne oblasti upoštevajo ter naj obenem velja kot dejstvo, s katerim lahko italijanska vlada posreduje pri jugoslovanski vladi ter zahteva takojšen odgovor na zahteve, ki so jih predstavili zbornici poslanci Beltrame, Luzzato in Zanfagnini.

Dodelitev denarne nagrade delavcem podjetja Solvay

Uprava podjetja Solvay v Tržiču je te dni sporočila notranji komisiji tega podjetja, da bodo 7. januarja t. l. vsi uslužbenci dobili denarno nagrado, ki bo znašala plačo za 32 delovnih ur.

Tudi ti dosežene zahteve, ki so jih delavci predstavili upravi tega podjetja, se lahko beleži kot velika zmaga Uprava je videla možnost razdelitve teh nagrad ter obenem upoštevala predloge, ki jih je stavila upravi podjetja CGIL. To je še en dokaz odločne borbe, ki jo vodi zmagoslavna CGIL v korist delavcev, s katero se strinajo tudi predstavniki liberalske stranke in takoimenovana UIL. Tudi oni so s tem uvideli resnost in odločnost CGIL ter so zaradi tega spoznanja odločno proti svojim voditeljem. S tem je še enkrat dokazana pravilna borba CGIL, na katero so ponosni vsi delavci naše pokrajine.

V Jugoslavijo so prispeli iz ZDA zavoji z ameriškimi darili. To so bili .. policijski pendreki. (Iz listov)

AMERIŠKI PENDREK

(Iz revije Slavjani)

Sprehod po podeželju

TREBČE

V seriji časom, ki smo jih pred nekaj časom objavili v «Delu», smo med drugim ožigosali sedanjo občinsko upravo, kateri ni popolnoma nič mar za naše podeželje. V teh člankih smo nakazali vrsto vprašanj, ki bi morala biti že zdavnaj rešena in to brez bogve kako velikih stroškov. Slabe poti, nezadostna preskrba s pitno vodo za ljudi in za živino, nezadostna cestna razsvetljava, pomanjkanje otroških vrtcev, zdravniških in živinozdravniških ambulatorijev, javnih telefonov, pomanjkanje primernih stanovanjskih hiš, absolutno pomanjkanje obcestnih napisov pisanih tudi v slovenščini — saj so prebivalci, razen nekaj prišlekov, skoraj izključno slovenske narodnosti — itd. itd.

Že večkrat smo pisali o vprašanju Ljudskega doma v Trebčah. Trebenci in naši svetovalci v občinskem svetu so zahtevali od občinske uprave, naj poskrbi za nujno potrebno popravilo in res, ob neki priliki so se pripeljali v Trebče nekateri gospodje iz Trsta, si ogledali Ljudski dom ter ugotovili, da

Kjer koli smo stopili v hišo na podeželju, smo videli naše stare mamice, kako pri topli peči pridno pletejo za zimo. Tako imamo priliko prikazati še vedno delavne roke stare none s Proseka ki skrbi za svojega vnuka, da mu ne bo mraz v hudih časih mraza in burje, ki tako rada brije tudi na Proseku.

so bile zahteve Trebencev in občinskih svetovalcev popolnoma utemeljene, kajti obstajala je nevarnost, da se ta dom lepega dne popolnoma poruši. Ker je ostalo vse pri tem in ker Trebenci nočejo, da bi njihov Ljudski dom postal kup ruševin, so si lepega dne zavihali rokave in se lotili popravil. Delali so večinoma ob nedeljah dopoldne, kajti ob delavnikih ni bilo časa. Prekrili so vso streho, obnovili pod v dvorani, popravili mali oder, prepleskali dvorano, napravili novo inštalacijo za električne luči v dvorani, prebarvali vrata in okna, skratka, domu so dali vredno lice. Pohvale vredno je dejstvo, da so vse delo opravili popolnoma brezplačno in prostovoljno! Kot sem izvedel bodo v kratkem prebelili tudi ostale prostore in obcestno pročelje. Tako bodo dali občinski upravi zasluženo lekcijo!

V prenovljeni in še ne dokončani dvorani so prvi nastopili malčki na božični dan, ko je bila tam božičnica, v nedeljo in na Silvestrovo so priredili domačini ples, prihodnjo nedeljo pa bo v isti dvorani pevsko glasbeni koncert Pevskega društva iz Rovt pri Trstu. Tako je spet dana možnost, da Trebenci poleg zabave in plesa ponovno poživijo svoje kulturno delovanje. Prav pa bi bilo, da bi čimprej sami naštudirali primerno igro in pevski koncert, saj razpolagajo z vsemi potrebnimi ljudmi.

M. D.

PREČNIK

V zadnji številki «Dela» pod rubriko «Sprehod po podeželju» je bil objavljen članek iz Prečnika. Uredniki «Dela» naj se ne jezijo, če jih naprošam, naj objavijo tudi ta teden članek iz naše vasi. Problem, ki ga v tem članku opisujem, pa je po mojem mnenju važen.

V Nabrežini imamo občinskega živinozdravnika, ki odgovarja oziroma ima pod svojo živinozdravniško oskrbo tudi občini Zgonik in Repentabor. Razumljivo je, da en sam živinozdravnik ne more vršiti pravilno svoje službe v 24 vaseh.

Pred časom je neki kmet iz Prečnika potreboval živinozdravnika ker mu je obolela krava. Poklical je občinskega živinozdravnika, da bi pregledal bolno žival. Živinozdravnik pride, odpravi svojo službo, naroči potrebna zdravila in zaračuna (če se ne motim) 1300 lir. Ta vsota za revnega kmeta ni malenkost, ker mu skrajša njegov že itak revni dohodek.

Živinozdravnik prejema od občine Devin - Nabrežina kakor tudi od občin Zgonik in Repentabor mesečno ali letno plačo. Zato smatram, da je 1300 lir pretirana vsota in da bi morala občina poskrbeti za boljšo ureditev živinozdravniške službe. V Mavhinjah imamo domačega živinozdravnika, ki je brezposelen in bi kaj rad vršil službo vsaj v nabrežinski občini. Kmetje imajo v njega zaupanje, ker poznajo njegovo sposobnost. Prepričan sem, da izražam željo vaščanov in okoličanov ,če svetujem, naj se to stvar pregleda in uredi v korist občini in občanov.

Kmet iz Prečnika

SLIVNO

Večkrat sem čital v časopisu, kako delodajalci izkoriščajo mlade vajence za težka dela na škodo njihovega zdravja in njihovih žepov. V našo vas vozi odjemalcem Delavskih zadrug v Nabrežini naročene stvari mlad vajenec. Večkrat pripelje na kolesu vreče otrobov, moke in drugo. Vaščani mu morajo večkrat pomagati, da spelje v vas, ker je pote zelo strma. Pred nekaj dnevi je celo padel a k sreči brez posledic.

V Nabrežini so drugi privatni trgovci, ki vozijo naročene stvari na dom z avtomobilom ali z drugim motornim vozilom. Delavske zadruge so precej gospodarsko močne in tega pa niso v stanju poskrbeti. Mladeniče se vaščanom smili in vsi želijo, da bi se stvar enkrat uredila. Uprava Delavskih zadrug naj poskrbi in si nabavi motorno vozilo, kar bo koristilo tudi zadrugam samim in vajencem. Nedopustno je, da se prav od strani delavske ustanove vršijo takne neprav nosti, ki ne delajo časti upravi Delavskih zadrug.

Član Delavskih zadrug

MALI REPEN

Pred časom smo pisali, da bi moral avtobus, ki vozi v Mali Repen, priti v vas tudi zvečer radi delavcev, ki končajo delo pozno. Avtobusno podjetje je tej prošnji ugodilo in avtobus pride redno v vas vsak večer.

Sedaj pa je v zvezi s tem drugo vprašanje, radi katerega sem primoran prositi uredništvo «Dela», da objavi ta članek. Avtobus nima v naši vasi stalne postaje ter se ustavi danes pri Pilju, jutri na Križedi, tako da mnogo potnikov in večkrat ne ve, kje čakati, in zamudijo avtobus, kar je drugače kot zamuditi tramvaj v mestu.

Vsa avtobusna podjetja bi morala postaviti na kraj, kjer se običajno ustavi avtobus vidno tablico z napisom «Avtobusna postaja» in poleg tablice tudi vozni red. Le tako se bodo podobne neprilike odpravile in potniki ne bodo več v skrbeh, da zamudijo avtobus.

Poleg tega avtobus ne pride vedno v vas in to posebno zvečer kar je neprijetno posebno sedaj v zimskem času, ko piha burja in dežuje. Zato bi potom tega članka svetoval upravi avtobusnega podjetja «La Carsica», naj poskrbi za ureditev teh prometnih vprašanj.

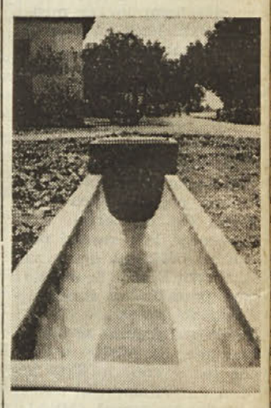

Taka napajališča je zgradila občinska demokratična uprava iz Zgonika po vaseh v svoji občini Tudi tu je videti, kako skrbi demokratična uprava za svoje občane, dočim pa na drugi strani vidimo . . .

. . . «skrb» tržaške demokristjanske občinske uprave do svojih občanov na podeželju. Slika nam prikazuje «napajališče» v Bazovici, ki je podobno vsem onim v ostalih vaseh, ki ravno tako spadajo pod tržaško občino. Demokristjani ne izpolnijo našim kmetom niti najosnovnejših zahtev, še zdaleka pa se ne spomnijo na razvoj našega kmetijstva in živinoreje.

PREDSTRAŽA ZA OSVOBODITEV ARABSKIH NARODOV

Borba za neodvisnost Egipta je obenem borba za mir v svetu

Izdajstvo egiptovskega kralja - Borba proti okupatorju je zavzela revolucionarni značaj - Ameriški imperializem hoče vsiliti «pakt za Srednji Vzhod» - Egiptu grozi še ameriška okupacija

Egipt zavzema važen geografski položaj kar se tiče mednarodnih zvez in to iz dveh razlogov: 1. s Sueškim prekopom kontrolira najkrajšo dolgo pot iz Sredozemlja in Evrope do azijskih morij; 2. predstavlja obvezna prehodna točka pomembnem med Evropo, Azijo in Afriko. Zaradi tega se je angleški imperializem, v dobi svojega največje moči polastil Egipta, kot dragocenega plena, ga še danes noče izpustiti za vsako ceno. Ravno nasprotno, prav v današnjem razdobju zatrajnega osvobodilnega odpora kolonialnih narodov je geografski položaj Egipta še večje važnosti za imperialiste. Kolikor bi se Egipt otresel kontrole angleško-ameriškega imperializma, bil s tem resno prizadet ves sistem kolonialnega zatiranja v Aziji, na Srednjem vzhodu in sami Severni Afriki.

Zaradi tega tudi Velika Britanija brani s kremplji svoje privilegirane zahteve za gospostvo nad Egiptom. Iz tega se tudi izraža vztrajnost Združenih držav, ki hočejo na vsak način razteg niti «zapadno» vojaško okupacijo na Srednji vzhod posebno še na Egipt. To je privedlo, da je postal Egipt v tem oziru središče borbe kolonialnih narodov Afrike in Azije vzhoda proti imperializmu, ker se je slednji pozval v vseh svojih najbolj odločnih oblikah, ki so mu jih narekovale nujne vojaške potrebe.

Odkar je egiptovska vlada razveljavila konvencijo iz leta 1936 in to pod mogočnim pritiskom množic, ki je pretil protiljudi vladi in monarhiji — so začele zapadne kancelije zelo poudarjati, da rešijo pod drugimi oblikami bistvo, to je, da pridobe imperialistično gospostvo v Egiptu in njegovo bazo kot vojaško bazo. To so si prizadevale še posebno Združene države Amerike, ki so, v skrivnostnem obisku Harriman v Kairu znatno pospešile svoje delovanje v predvidevanju ustvaritve takozvanega pakta za Srednji vzhod». Ta pakt pa ima povsem jasne protisovjetske značilnosti in še bolj jasne napadalne namere proti ZSSR in neodvisnosti arabskih narodov.

Medtem ko se je razvijala v Egiptu (kot v drugih arabskih deželah, od Perzije do Sirije do Libanona do Iraka) ostra borba proti angleški okupaciji, je postavila ameriška vlada zadnje predloge: angleške naj bodo več obstajale v Egiptu, toda ne bodo se niti umaknile, marveč ne bodo več pod komando angleške vlade, ampak bodo prešle pod komando neke «zavezniške» oblasti, ki bo vrhovna komanda pakta za Srednji vzhod». Če pa Egipčani ne zanesli preveč na Angleže, pomeni, da bodo prišli v Egipt poleg Angležev tudi ameriški in francoski vojaki, da «ščitijo» Egipt pred Sovjetsko zvezo.

Takšna bedastoča si je lahko izmislila edino le neumna ameriška diplomacija, ki je celo pričakovala, da jo bodo Egipčani tudi sprejeli. Ta predlog pa naletel v Egiptu na splošen odpor. Proti njemu so se izrazili celo veliki kapitalisti in drugi mogotci, ki so navezani na Veliko Britanijo. Celo sam egiptovski kralj, prava korumpirana lutka na stalnem pokvarjanju po vseh nočnih klubih in igralnicah Francije in Švice, je bil temu nasproten.

V Egiptu ter v drugih arabskih državah so se vrstile protestne manifestacije proti nameravanemu «paktu za Srednji vzhod», ki bi prinesel, razen angleške še ameriško okupacijo. Na egiptovskem kraljevem dvoru pa se je snovalo v tem času izdajstvo. Milijoni manifestantov, ki so še pred kratkim tednom vzklikali «svojemu kralju», ki je takrat predstavljal Egipt proti imperializmu, so se nato s srdom obrnili proti izdajalskemu vladarju, ker se je izkazal občutnega samo za svoje blagajne in za izpolnitev svojih pohotnih strasti. Pokazal se je v pravi luči, do mozga korumpiranega človeka, ki je znan po vsem svetu kot strahopetec in babjek.

Tako so se stališča tudi precej razčistila. Prvotno dvoumno stališče monarhije je razkrilo prave namene kralja Faruka ter razbilo tisto nemogočo enotnost med monarhijo in narodom v borbi proti Veliki Britaniji. Tudi zaradi tega je današnja borba, ki se razvija po vsem Egiptu, zavzela različen in bolj revolucionaren značaj, ki stremi za socialno in nacionalno osvoboditvijo.

Danes uporabljajo v Egiptu policijo proti domoljubom in partizanom, ki se oborožujejo za borbo proti tujemu zatiralcu. Vojna proti tujcu je že začela, kljub vsemu bahaštvu generala Erskineja, angleškega poveljnika v Suezu. Položaj Angležev torej ni nič kaj ugoden v tej prostrani pokrajini, kjer so Angleži do smrti obsovraženi.

Pred kratkim je vodja «osvobodilnih falang» (oddelek narodno osvobodilne vojske, ki že vodi akcije) Aziz al Masri paša izjavil tisku: «Moja politika je politika Egipčanov. To ni politika vojne, marveč politika miru. Jaz si zamišljam bodoči Egipt kot «svetovno semenišče» z znanstveniki in misleci iz vsega sveta, ki bodo prišli v našo deželo, da ustvarjajo in delajo v blaginji človeštva in napredka». Tudi sam Aziz paša je odločno proti «paktu za Srednji vzhod» ter je neuklonljiv v zahtevi za odhod vseh angleških čet iz Egipta, ki si mora zopet pridobiti svojo neodvisnost.

Za boljšo objasnitev stališča egiptovskega kraljevega dvora je dovolj, da se spomnimo, kaj se je pripetilo pred par meseci v Siriji. Neodvisni list «Sarcha» je izvedel raziskavo, da mogotovi koliko prebivalcev odobruje «Pakt za Srednji vzhod». Vprašanih je bilo 8.000 meščanov vseh slojev. Izid, ki ga je objavil list je naslednji: 7.179 se je izjavilo proti paktu, 815 se je vzdržalo in le 6 se je strinjalo s paktom. Teh šest glasov pa so dali, prvi minister Hassan Hakim in njegova družina. In celo Hassan Hakim je moral podati ostavko, ko se je javno izjavil za pakt. Isto pa velja tudi za Egipt.

Pot do svobode je trda. Toda Egipt že koraka po tej poti in je pokazal vso odločnost, da hoče priti tudi do cilja. Kolonialni in demokratični narodi vsega sveta so solidarni z egiptovskim narodom. Zavedajo se, da je borba Egipta za svobodo sestavni del svetovne borbe za mir.

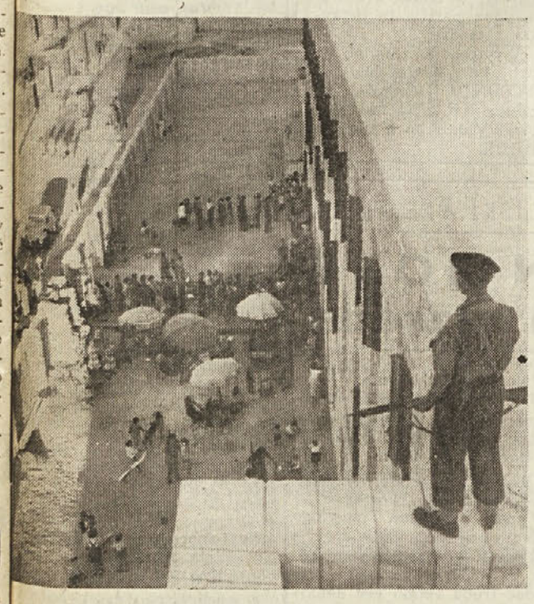

BRITANSKI ZATON V EGIPTU.

Sedanji neomejeni gospodarji v Suezu so se v zadnjem času morali zateči v zaščitena obzidja. Sprijazniti so se morali z izdajstvom, da se nahajajo na tuji zemlji kot okupatorji in da je egiptovsko ljudstvo sito do grla. Zaman je rabiti silo proti dvajset milijonskemu narodu, ki zahteva svojo svobodo in neodvisnost.

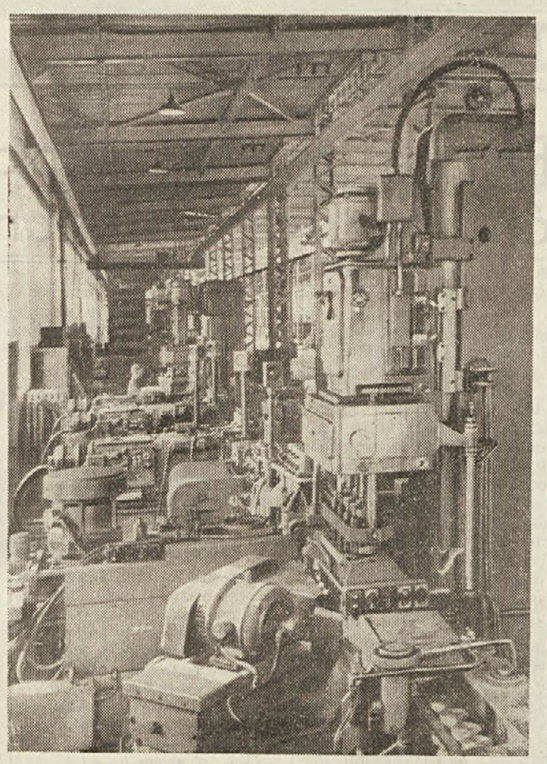

Pogled na avtomatični oddelek neke tovarne v ZSSR. Za ves oddelek je dovolj le ena človeška moč, ki skrbi za reguliranje avtomatičnih strojev. ZSSR skrbi za modernizacijo tovarn, kajti tam ne preti brezposelnost in kriza. Modernizacija tovarn v znatni meri pospešuje napredek industrije in dviganje življenjske ravni delavcev.

TOV. DONADEL PRIPOVEDUJE O ŽIVLJENJSKIH RAZMERAH DELAVCEV V S.Z.

Kaj lahko kupi sovjetski delavec in kaj naš delavec s svojo plačo

Izredno delo ne sme presegati 4 ure na teden - Kako delajo in obiskujejo šolo vajenci - Delavec plača le eno četrtino stroškov za letovanje - Obed v tovarniški menzi ne presega 4 rublje

Medtem ko si na tako opevanem «Zapadu» peščica magnatov kopiči kupe denarja ter vedno bolj upropašča milijone delavcev, se življenjska raven delavcev v ZSSR neprestano in naglo dviga in izpopolnjuje. Višanje življenjske ravni delavcev je postalo v ZSSR že pravi zakon v razvoju socialistične družbe, ki že prehaja v komunizem; kajti borba za dosego splošnega blagoborba za dosego splošneča blagostanja in popolne preobrazbe človeške družbe, je borba za ustvaritev pravega resničnega človeka, ki ne bo v nobenem oziru suženj ali hlapec sočloveka. Sovjetska vsestranska proizvodnja se po svoji količini in po kakovosti leto za letom dviga in izpopolnjuje.

Imperialisti in tisti, ki jih zagovarjajo kaj radi trdijo — zlasti sedaj, ko spričo dejstev ne morejo zanikati, da se proizvodnja in življenjska raven delavcev v ZSSR vedno bolj izpopolnjujeta in dvigata — da obstaja za takoimenovano «železno zaveso» nastije, da je vse delo osnovano na «prisilnem delu», da je režim «zasužnjil človeka» itd. To kar trdijo, je vse le gola izmišljotina in laž.

V sovjetskih tovarnah vlada pravi red. Vsakdo dela po svoji moči in sposobnosti. Nihče ne sili delavca, da mora več napraviti, kot pa je v njegovi moči, nihče mu ne odjemlje zasluženega nedeljskega počitka, nihče ne krati letnega oddiha in celo letovišča v klimatskih postajah. Vse delo poteka po načrtu, ki ga prvi sestavijo delavci sami in šele potem ga odobrijo oblasti. Od količine in kakovosti imajo interese vsi, prav vsi delavci in vodilelji tovarn. Plača je uravnana na osnovi kakovosti in količine proizvodnje. Kdor dela tudi na praznični dan, dobi posebno plačo in ima poleg tega še pravico do odmora med tednom. Seveda se ob praznikih opravljajo samo res nujna dela.

Normalni delovni urnik v ZSSR je 8 ur na dan, delavci v nezdravih sektorjih (industrija radia, barvil, svinca itd.) delajo po 4 ure na dan, rudarji pa po 6 ur. Izredno delo ne sme presegati 4 ure na teden. Toda za vsako izredno delo mora vodstvo podjetja predhodno prositi delavski svet za tozadevno dovoljenje. Prvi 2 izredni uri sta plačani po 150 odst. višje od normalnih ur, nadaljnji 2 uri pa po 200 odst.

Normo dela določijo delavci sami in njihovi sveti. Nihče jim ne viša te norme. Le v primeru postavitve novih strojev se ta izpremeni.

Vsaka tovarna ima svojo menzo za delavce. Poleg splošne menze obstajajo tudi posebne menze za tiste, ki imajo od zdravnika predpisano posebno hrano. Važno je dejstvo, da v menzah ni enotne hrane, temveč da si kot v restavraciji vsakdo lahko izbere vrsto jedi. Cena obedu ne presega 4 rublje.

V vseh tovarnah in podjetjih so zaposleni tudi vajenci. Od 14. do 16. leta delajo po 4 ure na dan, od 16. do 18. leta pa po 6 ur na dan. Poleg tega pa morajo obiskovati obrtno šolo, ki je povsem brezplačna, kljub temu da prejemajo vsi vajenci celotno plačo. Vajenci ne smejo delati težkih del in niti ne v ponočnih izmenah.

Tisti vajenci ali delavci, ki imajo voljo do študija lahko z njim nadaljujejo tudi potem, ko so dovršili sedemletko in se po opravljenem izpitu na desetletki lahko vpišejo na visoke tehnične šole Tako je dana možnost delavcu, da postane inženir in ravnatelj tovarne, v kateri je prej delal dot navaden delavec.

Vsaka tovarna in vsako podjetje ima svoj lastni klub, v katerem preživijo delavci večino prostega časa. V klubu imajo na razpolago bogate knjižnice, raznovrstne športne naprave — saj ima vsaka tovarna tudi telovadnice, igrišča za nogomet, odbojko, košarko, tenis itd. — v vsakem klubu je bar, v katerem postrežejo relativno po zelo nizki ceni. Poleg tega imajo delavci klubih svoje kinodvorane, gledališča itd. Skratka, v klubih imajo vse, kar potrebujejo za svoje razvedrilo.

Povprečna mesečna plača sovjetskega delavca brez raznih premij, znaša 1000 rubljev. Za ta denar si sovjetski delavec lahko kupi nad 500 kg kruha, ali 32 kg masla, ali 150 ducatov jajc, ali 57 kg mesa, ali 2 bicikla, ali 3 petcevne radijske sprejemnike itd.

Ce vzamemo v poštev, da znaša povprečna plača večine naših delavcev 30.000 lir na mesec, ugotovimo, da s to vsoto kupijo lahko približno 215 kg kruha, ali 28 kg masla, niti 100 ducatov jaje, približno 40 kg mesa, ali en navaden bicikel ne prvovrstne znamke in niti enega radijskega sprejemnika. Evo torej razlike, katere ne more nihče pobiti!

Poleg tega pa imajo sovjetski delavci obilo možnosti, da preživijo svoj letni dopust v klimatskih postajah bodisi na severu (v poletnem času) ali pa ob obali Crnega morja, na Krimu in drugod. Poleg plačanega dopusta uživa delavec pravico do 75. odstotnega kritja stroškov v letovišču s strani tovarne ali podjetja, v katerem je zaposlen.

To so argumenti brez vsakega olepšavanja in kakršnih koli priveskov. To so dejstva, s katerimi se imperialisti in njihovi hlapci v kapitalistični družbi ne morejo pokazati. Z-

Sovjetski delavec ni zaskrbljen zaradi svojega obstanka in svoje bodočnosti. On je gotov, da je njegova bodočnost svetla. Gotov je tudi, da bodo njegovi otroci živeli človeka vredno življenje.

Zato pa sovjetski delavec tako srčno ljubi mir in se z vsemi silami bori za njegovo ohranitev!

Iz poročila o stanju Javnih skladišč na gospodarski konferenci ZES

Pomanjkanje lirskega fonda ovira razvoj prometa z zaledjem

Katera dela so nujna v tržaški luki - Porast stroškov za vzdrževanje pristaniških naprav - Potreben je državni prispevek za izenačenje proračunov Javnih skladišč - Tržaški luki je potreben stalni depozit tipičnega blaga

Velike važnosti, ki jo ima za našo luko vzpostavitev preferenčnih carin, ne bi smeli prezreti posebno vsi tisti, ki branijo tržaško luko in možnosti trgovskega in industrijskega razvoja.

5. Tržaška luka je z zadnjimi vladnimi nakazili izboljšala možnosti obratovanja do take mere, da ima danes široke možnosti zadostiti vsem zahtevam tudi večjega prometa.

V načrtu so še druga dela za razširitev luke, za katera pa ni izgleda, da bi se izvedla v bližnji bodočnosti.

Tržaška luka bi danes kot taka ne potrebovala toliko novih gradenj, marveč predvsem da lahko razpolaga z vsemi sedanjimi pokritimi prostori (skladišča in lope), v katerih so nastanjene zavezniške vojaške sile, ki bi se lahko izselile v druge prostore izven pristanišča.

Strinjamo se popolnoma z načelnim stališčem za razširitev pristaniških naprav v bodočnosti. Ti načrti pa bi morali obsegati trenutno izvršitev vrste del, ki jih bomo našteli

a) nadaljnja mehanizacija nekaterih naprav ter obnovitev traktorskega parka;

b) elektrifikacija hidrauličnih žerjavov v stari prosti luki ter nabava modernejših strojev za delavnice, ki skrbijo za popravila in vzdrževanje naprav;

c) razpoložljivost skladišč, ki so zasedena po vojaških edinicah ter izvedba potrebnih popravil;

d) gradnja slačilnic za nameščence, ki so dodeljeni oddelku žerjavov v novi prosti luki;

e) popravila in tlakovanje poti v stari prosti luki, ki se nahajajo sedaj v res obupnem stanju;

f) nakazilo državnega prispevka za uravnovešenje proračuna Javnih skladišč. Zaradi velikega porastka pristaniških del, podjetje ne bo moglo v bodoče izenačiti obračuna, posebno ce upoštevamo naraščanje stroškov za vzdrževanje vseh naprav.

V letih 1938-39 so znašali ti stroški 7,073.546 lir, v letih 1946-47 26,731.852 lir, v letih 1947-48 47.609.051 lir, v letih 1948-49 270,378.361 lir ter so v letih 1949-50 narasli na 307 milijonov 808.377 lir.

Nadalje bi bilo treba predočiti tukajšnji Trgovski zbornici, naj da pobudo raznim združenjem trgovine in prometa, da bi se v Trstu otvoril «stalni depozit tipičnega blaga» (kava, bombaž jutta itd.), kar bi predstavljalo začetek tržaškega trgovskega prometa. Skupno s predlagano vzpostavitvijo preferenčnih carin bi bila dana na ta način trdna podlaga za obnovitev trgovskega emporija v Trstu, ki bi imel nedvomno široke možnosti razvoja. Slednji pa bi morali imeti največje olajšave, kar se tiče plačevanja najemnin, pristojbin za uskladiščenje, raznih taks, zavarovalnin, pristaniških pristojbin itd.

Nadalje bi bilo treba predočiti finančnim tehnikom problem, ki jim morda ni popolnoma neznan, od katerega pa je odvisen razvoj prometa s Češkoslovaško in Madžarsko.

Ti državi naletita na težave pri prometu s tržaško luko prav zaradi pomanjkanja lirskega fonda, s katerim bi lahko plačevale pristaniške stroške tržaške luke.

Za tržaško luko se postavlja namreč nujno in neodložljivo vprašanje in sicer v smislu, da se zaradi posebnega mednarodnega političnega položaja na noben način ne ukine dotok prometa s Češkoslovaško in Madžarsko, ki sta tradicionalna klienta za tržaško luko.

Statistike nam kažejo postopno upadanje prometa s tema dvema državama. Nikakor nas ne sme varati visok odstotek z Avstrijo. Znano je namreč, da predstavljajo visoke številke pomorskih prihodov, pretežno ameriške dobave za avstrijsko preoivalstvo in za tamkajšnje okupacijske čete. V normalnem razdobju prometa bi Avstrija sama nikakor ne zadostovala za zagotovitev polne zaposlitve naše luke.

Zaradi tega bi bilo vsako nadaljnje zanemarjanje prometa z deželami panskega gospodarstva docela neodpustljiv pogrešek. To bi namreč pomenilo izgubo trgovskega vpliva Trsta nad vsem balkanskim sektorjem. Trst s svojo luko predstavlja za ta sektor in to ne glede na njegovo državno pripadnost, odprta vrata na morje za vse države svojega zaledja ter istočasno vir blagostanja za vse mesto.

KONEC

Stefanovanje v Boljuncu. «Lučanje» je velik vaški dogodek za stare in mlade. «Pupe» komaj pričakujejo praznik Sv. Stefana zato, da «lučajo» jabolka in pomaranče na fante, otroci pa zato da naberejo čimveč žlahtnega sadja med «bitko», pa četudi jih to nekaj stane . .

LJUDSKA PROSVETA

V soboto, 5. januarja t. l. ob 16. uri bo na sedežu SHPZ, trg Ponterosso 6, II. nadstr. III. redna seja Glavnega odbora Slovensko-hrvatske prosvetne zveze.

Vabljeni so vsi člani!

* * *

OBVESTILO

Pevski zbor PD «Vesna» iz Sv. Križa pri Trstu nastopi jutri v nedeljo, 6. januarja t. l. ob 16. uri na Radio Trst II. Priporočamo vsem prijateljem petja, da ne zamude te lepe prilike

* * *

V nedeljo 6 t. m. bo popoldne v Ricmanjih pionirska prireditev.

* * *

SILVESTROVANJE V RICMANJIH

PD «Slavec» v Ricmanjih je priredilo uspelo silvestrovanje, združeno z dostojnim kulturnim večerom. Igralska družina je za ta večer pripravila Nušičevo tridejanko «Navadnega človeka» ter pokazala svojo zmogljivost tudi za take že zahtevnejše igre. Pohvaliti moramo prav vse sodelujoče, ki so igrali: Premulin Silvij - Arso, Pečar Nerina - ženo Marijo, Kuret Jordan - Arsovega - sina, Žuljan Neva - hčer Zorko, Brajnik Norma - vdovo Damjanovič, Milan Pregarc - Žarka, Pavlič Silvij - Vičentije, Trenta Gisto - gazda Mitiča, Blažič Marije - njegovo ženo in Blažič Marjan - slugo. Izredno sta se izkazala Mitič in Arsa. Pozabiti ne smemo tudi režiserja Lavrenčiča, ki je z režijo in posrečeno inscenacijo obilo pripomogel k uspehu. Večer je otvoril pevski zbor, ki ga vodi Berdon Mirko. Najbolj je ugajala «Tiha noč» ob sodelovanju solistov. Naši najmlajši pionirji pa so nastopili ob prehodu iz starega v novo leto.

* * *

BOZICNICA NA PROSEKU-KONTOVELU

Žene prosvetnega društva «Ivan Vojko» so priredile na božič v kontovelski dvorani svojo božičnico z obdarovanjem vseh otrok. Za to priliko so naši najmlajši pripravili nekaj lepih recitacij, ljubek nastop s harmoniko in kar dve enodejanki: «Sestrin varuh» in Tolstojevo «Mir in ljubezen», ki sta zabavali stare in mlade. Izredno prizadevnost za ta večer je pokazala naša požrtvovalna tov. Zalka Regent, ki je obe igrici z otroki tudi naštudirala.

* * *

NASA OSTALA BOZICEVANJA: VANJA:

Poleg že navedenih prireditev za božič, ki so jih organizirale ZDŽ in Pionirska zveza-STO skupno z našimi prosvetnimi društvi, so bile še naslednje:

* * *

NA OPCINAH, *kjer so naši mali igralci uprizorili Tolstojevo «Mir in ljubezen» in Soče Košutove «Božično sliko». Vsi so se zelo potrudili, da sta obe igri lepo uspeli. Tudi baletni nastop je bil posrečen in recitacije ljudi. Sledilo je ob koncu obilno obdarovanje.*

* * *

V PODLONJERJU *so naši najmlajši pod vodstvom tov. Mljač Helene pripravili enodejanko «Božična slika», ki je zelo ugajala. Nastopil je tudi pevski zbor, ki je znova navdušil poslušalce.*

* * *

PRI «CEBULCU» *je bilo božičevanje z nastopi v slovenščini in v italijanščini s sodelovanjem slovenskih in italijanskih otrok. Uprizorili so enodejanko «Mir in ljubezen» in Sočino «Božično sliko», ki jo je za to priliko prevedla v italijanščino tov. Jagoda. Na sporedu so bile tudi razne recitacije. Posebno je ugajala mala Oksana Ladič, ki je zasvirala na harmoniki par lepih pesmi in pionirčka Klavdij in Stelio, ki sta ljubko izvedla v dvospevu «Oba junaka».*

* * *

Pionirčki P. D. «Cebulec» so dan prej, v soboto, gostovali tudi na KOLONKOVCU, *v gostilni «Bako» kjer so bili prisrčno sprejeti in so želi polno priznanje.*

Ves spored sta pripravili neumorni tovarišici Ana Bianchi in Jagoda.

Omeniti moramo, da so bili vsi sporedi na naših božičevanjih skrbno pripravljeni, kar priča, da se naše ljudstvo, posebno prosvetarji, zavedajo resnosti prosvetnega dela in vpliva, ki ga ima to delo na ves naš kulturni razvoj, posebno pa na vzgojo najmlajših.

* * *

TUDI V TREBCAH *je bila božičnica na božični praznik. Kulturni program je pripravila tov. Nada Kalčeva. Kljub obolelosti enega mladega igralčka, je prireditev uspela. Ravnokar prenovljena dvorana ljudskega doma je bila nabito polna. Po prireditvi so bili vsi otroci obdarovani. Omeniti pa moramo, da ni bilo tako par dni kasneje, ko so v neki vaški gostilni priredili fitovci svojo «novoletno jelko» in so hote ali nehote pozabili na vsto otrok.*

BOŽIČNA NOČ

NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOLJ

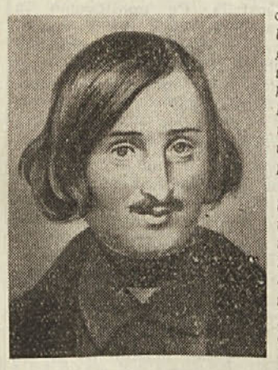

N. V. GOGOLJ

Kdo izmed bralcev še ni slišal o velikem ruskem pisatelju Nikolaju Vasiljeviču Gogolju? Z vso gotovostjo smemo zapisati, da je teh le malo in da je mnogo tistih, ki so že čitali razna njegova dela. Marsikdo je videl komedijo «Revizor», ki so jo s tako velikim uspehom uprizarjali naši vrli openski igralci.

Ker so vsa Gogoljeva dela tako lepa, tako prisrčna, tako dovtipna in tako ljudska, smo sklenili, da bomo objavili v «Delu» kot podlistek, njegovo povest «Božična noč» iz zbirke «Večeri na pristavi blizu Dikanjke». Prepričani smo da bo povest našim bralcem zelo ugajala.

Nikolaj Vasiljevič Gogolj se je rodil (po starem ruskem koledarju) 19. marca 1809 v vasi Janovščini pri Soročincih v Ukrajini. Studiral je najprej v Nježinu, nato v Petrogradu, kjer je bil po končanih študijih nekaj časa uradnik, nato vzgojitelj v nekem institutu in končno kot adjunkt-profesor srednjeveške zgodovine na univerzi.

Gogolj je nastopil svojo literarno pot najprej kot pesnik, kar pa mu ni šlo; šele kasneje je začel pisati v prozi. Posebno se je uveljavil z zbirko ukrajinskih novel, ki jih je izdal v letih 1831 in 1832 v dveh knjigah pod skupnim naslovom: «Večeri na pristavi blizu Dikanjke» in «Mirgorod». S temi novelami je Gogolj navdušil rusko javnost, ki je z velikim zanimanjem segala po njih. Posebno je navdušil velikega pesnika Puškina, ki je postal njegov prijatelj in vzornik. V teh novelah je takorekoč utelesil življenje takratne Ukrajine, in duhovito šegavost ukrajinskega ljudstva. Kar je najvažnejše je dejstvo, da je v svojih delih ostal izviren, neokrnjen in popolnoma naraven vzor domače priproste govorice.

Za «Večeri na pristavi» je spisal in izdal še zbirko «Arabesk», ki je izraz realističnega obravnavanja, mojstrsko izdelano zgodovinsko povest iz 16. stoletja pod imenom «Taras Buljba», «Plašč», v kateri je orisal svojo uradniško službo v Petrogradu, «Zapiski blaznežа»; višek svoje umetnosti pa je dosegel v satiri «Revizor», ki z nepopisnim sarkazmom biča pokvarjenost takratne «boljše» družbe.

Ko je bil «Revizor» prirejen kot komedija, je bil uprizorjem v Petrogradu in je sprožil po eni strani veliko navdušenja, po drugi pa veliko ogorčenja, seveda tistih, ki so se čutili prizadete. Zaradi tega je nastal velik šum, kateremu pa se je Gogolj izognil s tem, da se je umaknil v tujino. Sele po 12. letih se je vrnil v domovino, toda bil je že ves utrujen in izčrpan. Umrl je v Moskvi 4. marca 1852.

V novelah, zlasti v «Večerih na pristavi blizu Dikanjke» Gogolj poveličuje svojo domovino, njeno lepoto in milino svojega naroda. Novele so polne realistike, istočasno pa so tako bogate na romantiki in fantaziji. Prav tak mojster je Gogolj v satiri in karikaturi, s katerima neusmiljeno biča in razgalja vso pokvarjenost takratne «boljše» družbe, korumpiranost carskega uradništva ter skratka obsoja celotni takratni družbeni sistem v Rusiji.

Ena najbolj očarljivih njegovih povesti je «Božična noč», katero smo pričeli objavljati danes. Vsa polna je čudovitega humorja, nedosežne fantastike in istočasno tudi realistike.

I.

Božični večer je minul. Nastopila je jasna zimska noč; na nebu so zamigljale zvezde; veličastno je vzhajal mesec, da sveti vsem dobrim ljudem na zemlji, da bi veselo koledovali in poveličevali Kristusa. Mraz je bil hujši kot zjutraj, zato pa je bilo tako tiho, da se je škripanje škornja po zamrznjenem snegu slišalo ure daleč. Pod okni deklet ni bilo viedti še nobene gluče fantov, samo mesec je skrivaj pogledaval v izbe, kakor da vabi lišpajoča se dekleta, naj čim prej pritečejo na škripajoči sneg. Kar se z dimnika neke bajte začne valiti gost oblak dima, iz katerega se je, jahaje na metli dvignila v zrak čarovnica.

Ce bi se bil v tem času na trojki pripeljal mimo soročinski pristav s svojo čepico obšito z janjčjim kožuščkom, kakor jo nosijo ulani, v sinjem kožuhu, ki je bil podložen s črno janjčjo kožuhovino, s proslulo nagajko, s katero je priganjal svojega jamščika, bi bil čarovnico gotovo opazil, zakaj njegovemu očesu ne uide nobena čarovnica na svetu. On natančno ve, koliko pujsov povrže vsaki kmetici svinja, koliko platna leži v njihovih strinjah in koliko obleke ali obutve je gospodar v nedeljo založil pri krčmarju. Toda soročinski pristav se ne vozi mimo naše vasi in čemu neki? Vsak ima svojega posla dovolj in soročinski pristav ima na skrbi svoj okraj. Čarovnica pa se je bila dvignila tako visoko, da je bila videti samo kakor čisto majhna črna pegica. Kjer pa se je ta pegica pokazala so zginile zvezdice druga za drugo. Čarovnica jih je nabrala že poln rokav in samo tri ali štiri so še blestele na nebu. Kar se z druge strani prikaže druga pegica, ki se je večala in razširjala, da kmalu ni bila več pegica. Ce bi bil kratkoviden človek, da bi bolje razločil kaj je ta pega, namesto očal nataknil na nos kolo s komisarjevega kolesija, bi tudi ne bil mogel spoznati, kakšen zlodej se tu premika na nebu. Od spredaj je bil čisto podoben inozemcu. Ozki gobec, ki se je neprestano premikal in obvohaval vse, na kar se je nameril, je bil kakor pri svinji na koncu okrogel; noge so bile tenke, da bi si jih bil jaresovski starosta, če bi imel take na plesu gotovo polomil že ob prvem skoku. Od zadaj pa je bil zgodej postavnejši, čisto podoben gubernijskemu uradniku v uniformi, kajti imel je dolg rep z ostrim koncem, kakor so škrici na uradniškem fraku. Samo po kozlovski bradi pod gobcem, na malih rožičkih vrh glave in po tem, da ni bil nič bolj bel od dimnikarja, je bilo mogoče uganiti, da to ni ne inozemec ne gubernijski uradnik, ampak pravi zlodej, kateremu je Bog dovolil, da se še to poslednjo noč pred Božičem klati po belem svetu in skuša dobre ljudi. Ze ranega jutra, ko bodo pozvanjali k slovesni jutranji službi božji, jo bo moral s povešenim repom urno pobrisati v svoj brlog.

Vrag se je medtem skrivaj priplazil do meseca. Ze je stegnil roko, da bi ga zgrabil, kar ga zapeče, da jo je hitro odmaknil. Poslinil je prste, cepetal z nogami in naskočil mesec z druge strani. Zopet je umaknil roko in odskočil nazaj. Zviti vrag pa navzlic vsemu ne odneha, skoči vnovič in zgrabi mesec z obema rokama hkrati in ga preklada z ene roke v drugo kakor kmetič, ki je segel v peč po žerjavico za svojo pipo z golimi rokami. Naposled je mesec hitro skril v žep in bežal dalje, kakor da se ni zgodilo nič posebnega.

V Dikanjki ni opazil nihče kako je hudič ukradel mesec. Res da je okrajni pisar, ko je ponoči po vseh štirih lezel iz krčme, videl, kako je mesec meni nič tebi nič plesal na nebu. Ceprav se je pridušal na ves glas, da je bilo tako, so vaščani zmajevali z glavami in se pijancu posmehovali. Zdaj pa se vprašamo, kaj je bilo, kar je hudiča spravilo do tega, da se je odločil za tako protizakonito dejanje? Sledeče: vragu je bilo znano, da je dijak dikanjske cerkve povabil bogatega kozaka Cuba na ržev narastek z medico in rozinami; na pojedini bodo še razen staroste neki sorodnik dijaka, ki je pel v mestnem arhijerejskem zboru najnižji bas in se postavljal s sinjim jopičem, kozak Sverbiguz in še nekaj takih tičev. Na pojedini bo tudi z dišavami začinjeno kuhano vino, žganje z žafranom in še več drugih imenitnih poslastic. Medtem pa bo ostala Cubova hčerka, prva krasotica na vasi, sama doma in k tej hčerki bo gotovo prišel v vas kovač, korenjak, da mu ni para, ki je hudiču še bolj zoprn, ko pridige očeta Kondratja. Kovač se je v prostih urah pečal s slikarstvom in je slovel za najboljšega slikarja v vsem okraju. Celo stotnik L...., ki je bil takrat še živ, ga je bil nalašč povabil v Poltavo, da živo poslika plot okoli njegovega doma. Vse sklede, iz katerih so dikanjski kozaki srebali boršč (juha iz pese s svinjino), je bila poslikala kovačeva roka. Kovač je bil bogaboječ človek in je slikal tudi podobe svetnikov: še dandanes visi v cerkvi v T.... njegov evangelist Luka. Višek njegove umetnosti pa je bila slika, naslikana na steni desnega predvorja dikanjske cerkve, na kateri je izobrazil svetega Petra na dan poslednje sodbe, kako s ključi v rokah izganja iz pekla hudobnega duha. Prestrašeni satan bega sem pa tja, sluteč svoj konec, grešniki, ki so bili doslej prikanjeni, pa ga tepo in gonijo z biči, poleni in vsem, ker jim ej prišlo pod roko. Ko je kovač slikal to podobo na veliko leseno desko, si je vrag z vsemi silami prizadeval, da bi ga motil: nevidno ga je suval v roko, nosil iz peklenskega vignja žerjavice in pepela ter ju stresal po podobi. Navzlic temu je slikar svoje delo srečno dokončal. Desko so odnesli v cerkev in jo pritrdili na steno preddvorja. Od tega časa se je vrag zaklel, da se kovaču maščuje.

Samo še to noč mu je bilo dovoljeno klatiti se po božjem svetu in prav to noč je sklenil dati duška svoji jezi na kovača. Zato je bil sklenil skriti mesec v nadi, da se Cubu, ki je bil len in okoren, ne bo ljubilo k dijaku, čigar izba je bila precej oddaljena od Cubove bajte. Cesta je šla za vasjo mimo mlinov in pokopališča in napravila velik ovinek mimo globeli. Ce bi bil mesec, bi bila medica pa žganje z žafranom Cuba skoraj gotovo zapeljalo, da se poda na tako pot, v taki temi pa bi ga sam vrag ne izvabil iz tople izbe na mraz. Kovač pa — tako je mislil vrag — si ne bo upal obiskati kozakove hčerke, pa naj bo še tak junak.

Ko je torej vrag skril mesec v svoj žep, se je pogreznil svet hipoma v tako temo, da nihče ne bi našel poti do krčme, kaj še do dijakove bajte! Ko s eje čarovnica znašla v taki temi, je glasno zakričala. Vrag je hitel, da jo potolaži, jo prijel pod pazduho in ji začel šepetati v uho sladke besede, kakor jih šepeta moški svet ženskemu rodu, odkar svet stoji. Cudno je ustvarjen ta svet, vse, kar živi, si prizadeva drug drugega posnemati. Nekoč sta v Mirgorodu samo sodnik in policijski načelnik hodila po zimi v kožuhih, podloženih s suknom, medtem ko s onijji uradniki nosili nepodložene kojuhe, dandanašnji pa sta si celo prisednik in poddavkar omislila nove kožuhe iz najboljše janjče kože, podložene z najfinejšim suknom. Kancelist in občinski pisar sta si pred dvema letoma kupila sinje bombaževine po šestdeset kopejk aršin. Cerkovnik je naročil pri krojaču za poleti široke hlače iz nankinga pa talovnik iz progaste grebenane tkanine. Skratka, vsak hoče biti več, kar je! Kdaj bodo ljudje ljudje pametni pa se ne bodo obešali na ničevosti tega sveta! Stavim, da se bo mnogim videlo čudno, da se je prijela ničemurnost samega vraga. In se ga je res, kakor vidimo. Se bolj pa mora človeka jeziti, da si peklenšček domišlja, kako je lep, ko pa mora biti vsakega sram namesto njega, če mu pogleda v lice. Taka pasja grdoba, bi rekel naš Foma Grigorjevič, pa dvori stari čarovnici kakor najžlahtnejši kavalir mladi krasotici! Toda nebo in zemlja sta se zagrnila v temo bolj in bolj, tako da ni bilo več mogoče videti, kaj je nadalje počenal lepi par.

(Se nadaljuje)

TU PA TAM...

KDO JE KRIV — *Titofašistično glasilo pravi v svojem pregledu «7 dni»: «Naš tržaški tedenski pregled navaja od tedna do tedna vrsto dogodkov, ki so sicer po vsebini različni, imajo pa v sebi vendarle nekaj skupnega: diskriminacija Slovencev ... Prav ta borba Slovencev je prišla do izraza na okrajnih skupščinah OF...» Ko bi človek šel za njimi in jih ne bi poznal, kot jih poznamo, bi le prevarali koga. Le pomislite si: borba Slovencev je prišla do izraza na «okrajnih skupščinah OF...»! Toda proti komu so titofašisti usmerili borbo «Slovencev»? Rekli bi, da o tem ne more biti dvoma, saj vsi vedo, kdo je kriv sedanjega stanja na STO in prav posebno diskriminacije Slovencev. Kriva je pač «atomska svoboda», ki nudi svobodo le atomskim bombam, ne zasužnjenim in zatiranim narodom. Saj imamo poleg tržaških Slovencev še nešteto drugih primerov na svetu: Vietnam, Korejo, Malajo, Birmanijo, Iran, Egipt itd. Krivi so pač eni in isti: angloameriški imperialisti, ki na žalost vedrijo in oblačijo tudi pri nas. In titofašisti so si na jasnem o tem? Ne! Bili so si na jasnem do pred leti. Sedaj ne morejo obtoževati svojih gospodarjev. Zato pa je na njihovih «skupščinah» prišla do izraza borba proti ... nobenemu. Titofašisti si ne upajo več reči, da izvira diskriminacija Slovencev iz okupacijskega režima, nočejo osredotočiti borbo proti resničnim krivcem, marveč njihova borba visi v oblakih v upanju, da so Slovenci pozabili na glavnega krivca. Nočejo, da bi Slovenci spoznali glavnega krivca, da ne bo spoznali tudi njegovih hlapcev, t. j. prav njih. Zato pa delajo akrobatske skoke, da bi se borba Slovencev proti diskriminaciji izprevrgla v papirnato in besedno borbo proti praznemu niču.*

SVEM se je prenaglila

V sredo so ostale vasi Pesek, Gročana, Draga, Domjo, Prebeneg in Mačkovlje nenadoma v temi. Vzrok temu je bila samovoljna ukinitev javne razsvetljave, ki jo je izvedla družba SVEM, dobaviteljica toka za dolinsko občino. Na takojšnjo intervencijo dolinskega župana tov. Lovrihe pri VU in conskem predsedstvu pa se je družba očividno spametovala ter zopet vzpostavila tok za javno razsvetljavo.

Samovoljno postopanje ni niti najmanj opravičljivo, tudi če je v teku sporno vprašanje glede plačevanja stroškov za vzdrževanje omrežja v vsej občini. Čeprav plačuje občinska uprava uporabljeni tok na podlagi postavljenih števcev in ima bodisi za prejšnje kakor tudi za omrežje, ki je bilo postavljeno lansko leto, zadevne pogodbe, zahteva SELVEG še posebej 35.000 lir mesečno za vzdrževanje vsega omrežja. Razen tega skrbi občinska uprava tudi za zamenjavo pregorelih žarnic. Jasno je torej, da je ta nova zahteva družbe vsekakor pretirana in ne na mestu. Da bi prišlo do mirne rešitve spora je občinska uprava postavila svoje protipredloge, ki jih je pa SVEM odbila in pozneje enostavno ukinila javno razsvetljavo. Ker predstavlja ta dobava javno uslugo, je tako postopanje družbe tembolj graje vredno in tudi protizakonito. To so morale priznati tudi oblasti in zato je bil tok zopet odprt.

Nič čudnega, da je titofašistični «Primorski» izrabil tudi to priliko za ponovno in nesramno klevetanje demokratične občinske uprave češ, da noče plačati luči in podpisati pogodbe, kar je gola laž. Mesto da bi iznesel kritiko proti družbi, ki je postopala na tak način, se je «Primorski» predevil v njenega vnetega zagovornika. Očividno se titofašistom nova zahteva SVEM ne zdi pretirana, tudi če je ta proti splošnim koristim vse občine. Njihova poglavitna naloga je, da izkoristijo vsako priliko za klevetanje naših uprav. Vprašamo pisune «Primorskega» kakšno stališče bi pa zavzeli, ako bi se to pripetilo v repentabrski občini? Ali bi tudi takrat tako vneto zagovarjali SVEM?

Obvestilo dvolastnikom

Kmetijsko nadzorništvo obvešča kmetovalce - dvolastnike, da so z 31. decembrom 1951 zapadla vsa dvolastniška dovoljenja.

Ker bodo letos izdane nove dvolastniške knjižice in osebna dovoljenja, se morajo v najkrajšem času vrniti vsa dvolastniška dovoljenja Kmetijskemu nadzorništvu v ulici Roma št. 20, I. Istočasno je treba predložiti dve sliki in osebno izkaznico zainteresiranih oseb.

Poziv openske sekcije KP

Sekcija KP STO Opčine poziva vse člane Partije, prijatelje, simpatizerje in vse demokrate, Slovence in Italijane, naj prispevajo po svojih močeh v sklad 3 milijonov lir, ki jih mora KP STO do 8. januarja t. l. položiti kot kavcijo za nadaljevanje pravde za imovino, ki so ji jo oropali titofašisti.

Prispevke sprejemajo vse celice po vaseh okraja.

Sekcija KP STO Opčine

V MESTU IN NA PODEŽELJU — DELO

Z ZASEDANJA TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

CELO ŽUPAN JE MORAL PRIZNATI upravičenost kritike naše skupine

VU ni obvestila nikogar o reorganizaciji oddelka za javna nedonosna dela - Intervencija tov. Gombača glede obrtnih dovoljenj za prodajo časopisov - Povišali so tarife za lepljenje lepakov

S sejo, ki je bila v petek 28. decembra je tržaški občinski svet zaključil zasedanje prošlega leta.

V otvoritvi je dal župan Bartoli nekaj izjav glede problema izstavitve osebnih izkaznic prebivalcem cone B. Zagotovil je da so v tem smislu že v teku posredovanja VU in conskega predsedstva. Kakor znano, so postavili to vprašanje na dnevni red naši svetovalci.

Kar se tiče reorganizacije oddelka za javna nedonosna dela, se je župan Bartoli izrazil precej pohvalno. S tem se seveda ni mogla strinjati naša skupina. Iz županovih izjav izhaja, da bo ostalo na delu približno 800 delavcev ter bodo ponovno sprejeti vsi, ki niso še dopolnili šestmesečnega roka. Povedal je nadalje, da bodo prejemali 1200 lir plače dnevno ter doklado 100 lir za vsakega nadaljnjega družinskega člana. Dejstvo pa je, da je na ta način reorganizirani oddelek zavzel povsem obliko neke vrste podporne ustanove, ki ne nudi zaposlenim delavcem nikakega jamstva, kar se tiče socialnega zavarovanja, delovne pogodbe itd.

V svoji daljši intervenciji je tov Radich izrazil popolno nezadovoljstvo komunistične skupine, bodisi kar se tiče najavljene reorganizacije kakor glede načina, s katerim je VU to izvedla. VU je namreč izvedla reorganizacijo oddelka za javna nedonosna dela, ne da bi se prej posvetovala s sindikalnimi organizacijami ali s predstavniki občine, ki jih je izvolilo prebivalstvo. Gre torej — kot je poudaril tov. Radich — za ponavljanje istih metod, s katerimi je VU izdala znani ukaz 206. Na isti način je VU tudi imenovala zastopnike ENAL, mesto da bi slednje izvolili člani sami. Tov. Radich je ostro grajal nedemokratične in samovoljne metode tukajšnje vrhovne oblasti, ki načrtno in namenoma prezira vsako posvetovanje in nasvet katerega koli foruma. Proti takemu nedemokratičnemu postopku bi morali protestirati ne samo komunisti, marveč tudi vsi svetovalci ostalih političnih skupin. Celo župan Bartoli je moral končno priznati da je ostra kritika našega svetovalca docela pravilna in na mestu. Kljub temu pa je skušal še vedno zagovarjati postopek VU, češ da je njena demokratičnost pač omejena, ker je to vojaška uprava. Tako se je Bartoli omejil le na dokaj milo izjavo in to v imenu vseh svetovalcev, ker ni VU pravočasno obvestila o izvedenih spremembah.

Občinski svet je nato izglasoval vrsto sklepov odbora. Nekateri svetovalci pa so stavili razna vprašanja. Med temi naj omenimo intervencijo tov. Gombača glede obrtnih dovoljenj za prodajo časopisov. Odbornik Geppi je pojasnil, da so predložene prošnje v teku rešitve, vendar pa bodo izdali le omejeno število zadevnih obrtnih dovoljenj.

Komunistična skupina je glasovala proti sklepu glede prodaje občinskega zemljišča v Rocolu. Cena, po kateri bo prišla družba Marzotto do zemljišča, je prenizka. Omenjena družba bo gradila na tem zemljišču svoj center za pasterizacijo mleka. Stališče naše skupine je obrazložil tov. Gombač, ki je opozoril na nevarnost, da bi si ta družba ustvarila obenem monopol pri razdeljevanju mleka. Naša skupina je nato glasovala proti tudi glede predloženega proračuna za prve tri mesece 1952

Tov. Gombač je še opozoril občinski odbor na pomanjkanje oglasnih desk za lepljenje lepakov ki je še posebno občuteno v tržaški okolici. Odbornik Bonetti je predlagal v primeri z letom 1928 40-kratno povišanje tarif za lepljenje lepakov. Po ostri debati je bil predlog sprejet.

Občinski svet je nadaljeval nato zasedanje na tajni seji ter določil, da bo prihodnja občinska seja v torek 8. t. m.

Razširimo vrste podpornih članov Komunistične partije

Naša Partija potrebuje mnogo denarja zato, da lahko vodi svoje vsestransko delovanje. Ne samo za razne prilike, kot so n. pr. proslava prvega maja volilna kampanja — prav v tem trenutku rabi Partija mnogo denarja za kritje stroškov procesov, ter za položitev kavcije za nadaljevanje procesa proti titovski kliki, ki se je polastila naše partijske imovine — temveč tudi za vzdrževanje našega časopisja, izdajanje raznih propagandnih letakov, lepakov itd.

Naša Partija je uboga. Je partija delavcev. Zato je jasno, da je ne podpirajo kapitalisti. Vzdržujejo jo le siromašni ljudje, člani, simpatizerji in demokrati.

Osnova finančne zgradbe naše Partije temelji na članarini ter na podpornih prispevkih. Toda podpore je treba iskati tudi drugje; tam kjer je mogoče. Iskati jih je treba pri demokratih, pri simpatizerjih, ki se radi odzovejo vsakemu našemu pozivu. Izkoristiti je treba vsako priliko, raznovrstne prireditve, ženitovanja ter druge družinske praznike, praznovanja raznih obletnic itd. Posebno važna je ustanovitev posebnih podpornih skupin, ki se obvežejo, da bodo redno dajale določen prispevek za Komunistično partijo. Te skupine sestavljajo delavci, kmetje, trgovci, izobraženci in obrtniki simpatizerji naše Partije.

Podporne skupine so izraz dejstva ,da našo Partijo ne podpirajo le njeni člani, temveč tudi velik krog simpatizerjev na katere se uprava Partije povsem lahko zanese. Podporne skupine že od leta 1949. stalno rastejo in se krepijo. V dokaz nam je dejstvo, da je v kampanji za kritje stroškov proslave prvega maja leta 1951 dalo svoj prispevek 18.500 oseb, medtem, ko je v enaki kampanji leta 1949. prispevalo le 12.000 oseb.

Tudi kolektorji, kateri obstajajo v sestavu vsake celice, so važen steber uprave Partije. Njih delovanje, skupno z delovanjem organizacijskih sekretarjev je za gospodarsko stanje naše Partije, lahko rečemo, življenjsko važnega pomena; kajti oni so tisti, ki skrbijo, da se pravilno in pravočasno stekajo vsi prispevki v našo centralno upravo.

Stotinam kolektorjev iz leta 1951. so se pridružili še novi, ki so se obvezali, da bodo skrbeli za pobiranje prispevkov. Iz tega se vidi, da tovariši pravilno razumejo poziv Partije in njene potrebe.

Da ne bi prišlo do zastoja — kot se je že dogodilo — je Izvršni komite izdal posebna navodila po katerih bo mnogo lažje delati.

Upati je, da bo vse delo za nabiranje prispevkov, za pravilno vodenje računovodstva in izročanje prispevkov osrednji upravi, povsem točno in redno potekalo. Zato pa polagamo toplo na srce vsem tovarišem, da se potreb Partije resno zavedajo in da po svojih močeh dejo to kar morejo in koliko več morejo: kajti le tako bo naša Partija še nadalje uspešno vodila svoje delovanje, bodisi na političnem, socialnem, kulturnem ali na katerem koli drugem polju!

„Kaj smo videli v ZSSR"

Danes 5. t. m. v **Briščikih**, kjer bo govoril tov. Malalan. V sredo 9. t. m. v **Devinu** - tov. Malalan. V sredo 9. t. m. v **Krevatinih**, kjer bo govorila tov. Pina Tomaselli. V četrtek 10. t. m. v **Miljah**, kjer bo govoril tov. Franza. Tov. Cattonar pa bo govoril kako so ga izgnali iz ZDA. V četrtek 10. t. m. v **Camporah**, kjer bo govorila tov. Pina Tomaselli.

Vse konference pričnejo ob 20. uri.

Konferenci v Barkovljah in Škednju

V sredo 9. t. m. ob 20. uri bo v BARKOVLJAH (v Ljudskem domu na Proseški cesti) konferenca. Tov. Teodoro Balbi bo govoril o snovi «Komunistična partija in delavski razred».

V četrtek 10. t. m. ob 20. uri bo konferenca v SKEDNJU. Generalni sekretar KP STO tov. Vittorio Vidali bo govoril o Partiji.

Za teden dni

Sobota 5 - Amalija
Nedelja 6 - Trije Kralji
Ponedeljek 7 - Lucijan
Torek 8 - Severin
Sreda 9 - Julijan
Četrtek 10 - Aldo
Petek 11 - Hortenzija

* * *

ZGODOVINSKI DNEVI

8. 1. 1949. je izšla prva številka «Dela» v obnovljeni izdaji.
8. 1. 1819. je umrl v Ljubljani prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik.
9. 1. 1905. začetek prve revolucije v Rusiji.
9. 1. 1856. se je rodil na Globokem pri Rimskih Toplicah Aškerc naš pripovedni pesnik, ki se je posebno odlikoval s svojimi baladami. V svojih pesmih ni prezrl perečih socialnih vprašanj.
13. 1. 1703. je izšel prvi ruski časopis, ki ga je ustanovil Peter Veliki.
14. 1. 1235. je umrl prosvetitelj srbskega naroda in ustanovitelj srbske pravoslavne cerkve Sv. Sava, sin ustanovitelja srbske države Stevana Nemanje.

RADIO ODDAJE

TRST II.
Val. dol. 306,1

SOBOTA: 13. Sramel kvintet in duet - 19. Kraji in ljudje - 21. Ciganovski: Hrestač, suita - 21.45 Pianist Kofiev: Simfonija v D Duru - 22.30 Ples za zaključek tedna.

NEDELJA: 9. Kmetijska oddaja - 11.30 Oddaja za najmlajše - 12.15 Od melodije do melodije - 13. Glasba po željah - 16. Nastopa pevskega zbora «Vesna» iz Križa - 19. Iz filmskega sveta - Književnost in umetnost.

PONEDELJEK: 19. Mamica pripoveduje - 21. Dvorakovi slovanski plesi - 21.30 Slavni pevci - 22. Koncert celista Lava Golabovskega.

TOREK: 13. Glasba po željah - 19. Angleščina po radiu - 20. Aktualnosti - 21.30 Thomas: «Mignon», 2. in 3. dej.

SREDA: 19. Zdravniški vedež - 20.30 Šola in vzgoja - 21. Koncert tenorista Renata Kodermarca - 22. Sibelius: Simfonija št. 1.

ČETRTEK: 13. Slovenski duet - 19. Slovenščina za Slovence - 21. Radijski oder, nato Priljubljene melodije.

PETEK: 13. Glasba po željah - 19. Angleščina po radiu - 20. Tržaški kulturni razgledi - 21. Slavni pevci.

Novi spored radijskih oddaj za Jugoslavijo
RADIO MOSKVA

V srbohrvaščini, čas: 06.00-06.10 - valovna dolžina 30.9; 41.04; 41.58; — 12.00-12.30 - 19,7; 25,08 — 16.00 - 16.30 - 41.12; 48.47; 48.54; 49.02; 49.71; 18.00-18.30 - 41.12; 48.47; 48.54 — 19.00 - 20.00-20.30 - 41-12; 48.47; 48.54; 49.71; 48.7; 49.83; 240; 300.6; 397.4; 24.... — 22.00-22.30 - 41.04; 41.58; 48.47; 48.54; 49.1; 49.71; 300.6; 820.9; 351.3; 362.7; 397.4 — 23.000-23.30 - 41.04; 41.58; 48.47; 48.54; 49.1; 49.71; 240; 300.6; 320.9; 351.3; 362.8; 397.4 — 00.00-01.00 - 41.58; 48.47; 48.54; 49.71; 300.6; 320.9; 351.3; 362.8; 397.4 — 01.30-02.00 - 41.58; 48.47; 48.54; 49.71; 300.6; 320.9; 351.3; 362.8; 397.4.

V slovenščini, čas: 17.30-18.00 - valovna dolžina: 41.12; 48.47; 48.54; — 21.30-22.00 - 41.04; 41.58; 48.47; 48.54; 49.1; 49.71; 300.6; 362.8; 397.4 — 22.30-23.00 - 41.04; 41.58; 48.47; 48.54; 49.1; 49.71; 300.6; 320.9; 351.3; 362.8; 397.4 — 23.20-24.00 - 41.58; 48.47; 48.54; 49.1; 49.71; 240; 300.6; 320.9; 351.3; 362.8; 397.4 — 01.00-01.30 - 41.58; 48.47; 48.54; 49.71; 300.6; 320.9; 351.3; 362.8; 397.4.

Nastop ljudskih umetnikov v Križu

Dne 30. decembra p. l. so obiskali Križ že dobro znani solisti iz priznane šole prof. Botteghelijeve. Zanimanje med domačini za nastop ji bilo toliko, zato so tudi naleteli na nabito polno dvorano.

Ves spored je bil skrbno pripravljen in gostje so ga prevajali dovršeno, kakor ne pričakovali niti od poklicnih članov gledališča.

Višek je bila predstava «Cavalleria rusticana», ki je prisenetila vse poslušalce. Tudi ostale točke so vžgale in sploh vsem nastopajočim hvaležni aplavz res lepo prireditev. To je pokazal tudi predstavnik SHA tov. Gombač, ki je obenem tolmačil ljudstvu posamezne točke sporeda.

Za tiskovni sklad «Dela»

Za tiskovni sklad našega lista so prispevali: tov. Rogelja za odstopljeni izkupiček prodaje «Dela» v Gorici 744 lir, Starc Anton s Kontovela 5 lir, Sosič Vincenc z Opčin, priliki končne rešitve zadeve glede priznanja pokojnine 5 lir.

Vsem darovalcem iskrena hvala!

* * *

Prosvetno društvo «Vesna» iz Križa daruje za sklad demokratičnega tiska lir 800. Naj lepša hvala!

Odgovorni urednik
RUDOLF BLAZIC (Blazi)
Založništvo «DELA»
Tiska tip. Adriatica, Rismondo
Dovoljenje AIS

Sekcija KP STO iz Škednja

želi vsemu prebivalstvu srečno novo leto

REORGANIZACIJA, KI JE V ŠKODO BREZPOSELNIM

Novo ustanovljeni odsek nudi slabše delovne pogoje

VU je izvedla reorganizacijo povsem na svojo roko - Nova oblika dajanja miloščine - Krivdo nosi tudi DZ - Odsek se bo ukvarjal samo z navadnimi deli

Z 31. decembrom je VU izvedla reorganizacijo oddelka za javna nedonosna dela. Z razpustom navedenega oddelka se je ustanovil Odsek za dela v pomoč brezposelnim (SELAD), ki bo začel poslovati s 7. januarjem kot poseben odsek Oddelka za dela in javne usluge.

Samovoljni ukrep, ki ga je izvedla VU kar na svojo roko, ne da bi se posvetovala z ES ali jih vsaj predhodno obvestila, je izzval med delavci, ki so bili zaposleni pri razpuščenem oddelku veliko ogorčenje, ki je tudi docela utemeljeno.

S to reorganizacijo bo VU prihranila predvidenih 85 milijonov lir, kar pa je v veliko škodo vsem brezposelnim. Novo ustanovljeni oddelek ima namreč izrazit značaj nekake podporne ustanove za brezposelne. Delavci bodo zaposleni po 6 mesecev in se bodo morali nato zamenjati z drugimi. Ta odsek se ne bo več ukvarjal z gradbenimi deli. Kakor izgleda, VU noče delati konkurence zasebnim gradbenim podjetjem. Glavni namen oddelka je, da nudi nekako pomoč brezposelnim delavcem, nikakor pa, da bi zagotovila zaposlitev strokovno usposobljenim, ki se bodo morali na ta način zadovoljiti z navadnimi deli, ki ne zahtevajo nikakih strokovnih zmožnosti. Tudi mezdni pogoji so slabši, ker VU ne bo več vezana na delovno pogodbo za gradbeno stroko, katera je veljala za razpuščeni odsek. Iz tega je povsem jasno, da je smatrati šestmesečno zaposlitev kot neke vrste miloščino in pravcato deklasacijo strokovno usposobljene brezposelne delovne sile.

Pri tem pa imajo svoj del odgovornosti tudi voditelji Delavske zbornice, ki so kot zvesti podrepniki sodelovali z nasveti pri tej reorganizaciji. Razen tega so tudi odbili predlog ES za enotno zborovanje, ki ga je zahtevalo 514 delavcev. Pripravili so svoje zborovanje tik pred objavo ukrepa in dosegli nekaj desetin glasov, s katerimi so hoteli vtisniti tej samovoljni odredbi VU nekak pečat demokratičnosti.

TEDENSKE NOVICE

V soboto so se končno zopet sestali na sedežu CRDA sindikalni zastopniki in vodstvo ladjedelnice Sv. Marka v svrho rešitve spornega vprašanja glede odpustov v navedeni ladjedelnici. Obe stranki sta vztrajali na svojih stališčih in zaradi tega je bil sestanek odložen za četrtek. O izidu bomo poročali v prihodnji številki.

* * * Po dolgem oklevanju so indipendentisti končno sprejeli vabilo naše Partije za javno debato. Komisiji obeh strank sta se sporazumeli o vseh podrobnostih ter določili dan in snov debate. Debata bo 10. februarja t. l. v Kinu ob morju. Snov debate pa: «KP STO in Fronta za neodvisnost o tržaškem vprašanju». Vsaka stranka bo imela na razpolago 300 vabil. Prvi bo imel besedo govornik indipendentistov. Vsak govornik bo imel na razpolago 45 minut za govor in nadaljnjih 15 minut za zaključka.

* * * S ponedeljkom 7. t. m. bo tržaška izdaja «Unità» izhajala redno tudi vsak ponedeljek.

* * * Iz podatkov, ki jih je dobil predsednik Združenja za pravico do stanovanja na sodišču izhaja, da je bilo v letu 1951 dostavljeno 995 sodnijskih izgonov iz stanovanj. Od teh je bilo izvršenih 187, dočim je prišlo glede nadaljnjih 70 do medsebojne poravnave. Ostalih 738 pa je še v teku, od teh bi se moralo izvršiti približno 55 odst. tekom februarja.

* * *

Pejšnji petek se je zaključil pred tržaškim sodiščem proces proti skupini tihotapcev s tobakom, ki so skušali vtihotapiti iz cone B 300 kg ameriških cigaret. Obsojeni so bili: Bortolo Berani na 4 mesece zapora in 16 milijonov lir globe, Maria Fragiacomo na 3 mesece in 15 dni zapora in 16 milijonov globe, Italo Novel na 3 mesece in 15 dni zapora in 16 milijonov globe ter Silvano Russi na 445 tisoč lir globe. To ni ne prvi in verjetno tudi ne zadnji primer tihotapstva iz cone B, kjer potrebujejo pač velike vsote v italijanski valuti za podpiranje titofašistične tolpe pri nas in v Italiji.

* * * Poslavljajoče se staro leto je zahtevalo se v zadnjih urah človeško žrtev v osebi 28-letne Concette Fontanot iz Kopra, gospodinjske pomočnice pri nekem Vusconi v ul. D'Annunzio 75. Na silvestrovo zvečer je prala perilo in ni opazila, da je prekipevajoča voda v loncu ugasnila plamen na plinskem štedilniku. Uhajajoči plin jo je kmalu omamil, da je reva omahnila z gornjim delom telesa v škaf vode. Ko se je vrnil okrog 10. ure gospodar domov je našel nesrečno žrtev v zadnjih zdihljajih. Zaman je bilo vse prizadevanje zdravnika RK, da bi rešil mlado življenje. Truplo so pozneje odpeljali v mrtvašnico glavne bolnice.

* * * V nedeljo zvečer se je na openski cesti smrtno ponesrečil z «Lambretto» 23-letni Agostino Paolini iz ul. Malcanton 4, ki je zavozil z vso silo v železen drog obcestne pregraje. Z zasebnim avtom so ga takoj prepeljali v bolnico, kjer je pa podlegel težkim poškodbam kmalu po polnoči. Prijatelj Silvano Pontini, ki je sedel na zadnjem sedežu vozila pa je ostal po srečnem naključju nepoškodovan.

* * * Na dan novega leta sta se ponesrečila z motorjem 21-letni Evgen Giuliani iz Loga 48 in 19-letni Humbert Pregarc iz Ricmanj 12. V prvih jutranjih urah sta, zaradi prevelike strmine ceste, zavozila na ricmanjskem trgu v vogal neke hiše. Odnesla sta lažje poškodbe. Giulianija so pridržali v bolnici,dočim se je Pregarc lahko takoj vrnil domov.

* * * V torek popoldne se je ponesrečil z motorjem 31-letni Viktor Jercog iz Doline 16. Nesreča se je pripetila na Bazoviški cesti, kjer je hotel preprečiti trčenje z nekim ameriškim kamionom. Pri padcu z motorja si je zlomil stegnenico desne noge. Zdraviti se bo moral kakih 50 dni.

* * *

S 1. januarjem sta bili združeni tramvajski progi št. 6 in 7 v eno; Tramaj 6 vozi iz Barkovelj do Sv. Ivana. Za tarifo je bila proga razdeljena na dva dela: Sv. Ivan - Glavna postaja ali povratek; Portici di Chiozza - Barkovlje ali povratek. Za ta del proge je tarifa 20 lir, za celo progo pa 30 lir. Tramvaj ne vozi več do Goldonijevega trga, marveč krene pri Portici di Chiozza po ul. Battisti.

* * * V dneh 30. in 31. dec. ter 1. in 2. jan. se je rodilo v tržaški občini 17 otrok, umrlo je 31 oseb, porok pa je bilo 22.

ZKM pripravlja organizacijsko konferenco

V nedeljo so se sestali voditelji mestnih in podeželskih sekcij Zveze komunistične mladine, ki so razpravljali predvsem o pripravah za organizacijsko konferenco, ki bo 27. januarja.

Po referatu tov. Pescatorija in tov. Runtini o dosedanjih uspehih kampanje za obnovitev izkaznic, perspektivah dela na organizacijskem področju ter delovanja med mladinkami, se je vnela plodna diskusija.

Voditelji komunistične mladine so prevzeli na tem sestanku naslednje obveznosti: da izvedejo obnovitev izkaznic in dobro rekrutacijo novih sil tako, da bodo imeli do 27. t. m. v svojih vrstah isto število članov kot v letu 1951. Obvezali so se nadalje za utrditev vodilnih organov, posebno sekcijskih in celičnih komitejev, postavitev široke mreže kolektorjev in raznašalcev tiska, da bo tako zajamčena stalna povezava z vsemi člani in s širokimi mladinskimi množicami. Po vseh sektorjih se bodo postavile celice mladink, utrdile se bodo tovariške celice in povzela se bo akcija v zbiranju prispevkov za «Gioventù».

Ob priliki organizacijske konference je napovedano tekmovanje med vsemi mestnimi in podeželskimi sekcijami. Sekcije, ki se bodo odlikovale v delu za izpolnitev obnovitve izkaznic, rekrutaciji in širjenju «Gioventù» št. 16, bodo nagrajene s simboličnimi darili. Nagrado bo prejela tudi najboljša celica mladink. V okviru priprav za navedeno konferenco se bodo sestali 12. t. m. vsi mestni in podeželski sekcijski komiteji.

Otroška božičnica v tovarni Modiano

ZAKLJUČNI PARTIJSKI PLENUM

OBRAČUN BORB delavskega razreda

V nedeljo zjutraj je bil v Kinu ob morju partijski aktiv, kjer je tov. Vidali, generalni sekretar naše Partije podal obširen pregled borb in uspehov delavskega razreda pri nas in v svetu v teku leta 1951.

Po uvodnih besedah tov. Marine je generalni sekretar označil preteklo leto kot leto pospešenih mrzličnih priprav imperialistov za sprožitev nove vojne. Navedel je vrsto primerov, kot 190 milijard dolarjev, odkazanih za oboroževanje, nadalje začetek oboroževanja Japonske, Nemčije in drugih fašističnih držav. Evropsko gospodarstvo je postalo zaradi razširjene ameriške kontrole v vseh satelitskih državah pravi privesek ZDA. Imperialisti so v tem letu nadaljevali s kršenjem mirovnih pogodb in spremenili OZN v orodje za svoje vojne spletke. Izvedena je bila tudi pravcata zarota proti Češkoslovaški in drugim deželam ljudske demokracije, ki so jih hoteli spremeniti imperialisti v titovske podružnice. V ta namen je ameriška vlada izdala okrog 100 milijonov dolarjev. Povečalo se je zatiranje delavskega gibanja v vseh državah, podpisnicah atlantskega pakta. V Italiji so oprostili vojna zločinca Grazianija in Borghesija, dočim so uprizorili proti partizanom nešteto procesov.

V tem okviru ima Trst vlogo prave vojne baze in v zvezi s tem je VU tudi znižala prispevek za državni proračun, ker je pač treba vedno več denarja za vojne priprave. Naš demokratični pokret je doživel v letu 1951 še večja in nasilnejša preganjanja. Oblasti so prepovedale celo vrsto lepakov, zborovanj in javnih manifestacij. Skušali so nas izgnati tudi iz raznih sedežev. Prav te dni mora Partija položiti 3 milijone lir kavcije, da lahko vloži priziv proti krivični razsodbi glede partijskega premoženja, ki ga skuša ugrabiti titofašistična klika.

V nadaljnjem je tov. Vidali prikazal vztrajna prizadevanja Sovjetske zveze za ohranitev miru in njeno veliko podporo demokratičnim silam vsega sveta. Tako imamo intervju tov. Stalina, poslanico, ki jo je poslal Svernik Trumanu, predloge Malika za prenehanje vojne na Koreji, predloge za razorožitev, prepoved atomske bombe, združenje Nemčije.

Kolonialni narodi pa so poostrili svoj odpor proti zatiranju imperialistov. Dokaz temu sta nam Perzija in Egipt, kjer se ljudstvo, kljub izdajstvu vladarjev, vedno odločneje bori za neodvisnost. Odpor proti izkoriščanju pa narašča v vseh kapitalističnih državah, med temi tudi v ZDA, kjer je bila v tem letu cela vrsta stavk. Tudi v Jugoslaviji naglo narašča odpor ljudstva proti fašistični kliki. Dokaz temu so nam tudi komunistične celice v uredništvih «Borbe» in «Tanjuga».

V imperialističnem taboru samem pa so se nasprotja med Angleži in Američani še bolj zaostrila. Če upoštevamo in razčlenimo ves razvoj dogodkov v enem letu, prihajamo do zaključka, da je demokratični tabor močnejši od imperialističnega.

Tov. Vidali je podal nato pregled naših borb in uspehov. Vodili smo odločno borbo za delavsko enotnost, zaščito brezdomcev, tržaškega gospodarstva. Utrdili smo slovansko - italijansko bratstvo in naše ljudstvo si je gradilo nove sedeže ter dalo s tem najboljši odgovor na razne rekvizicije.

V okviru bodočih nalog je tov. Vidali omenil, da se bo moral graditi v Trstu nov Ljudski dom. «Lavoratore» zavzame še izrazitejšo obliko partijskega glasila, dočim bo tržaška izdaja «Unità» izhajala tudi v ponedeljek. Pospešili bomo borbo za izvedbo mirovne pogodbe in čimprej bo treba dokončati delo za rekrutacijo in obnovitev partijskih izkaznic ter izpopolniti našo ideološko raven. Pripraviti se je treba za volitve, občni zbor Delavskih zadrug ter za zbirko treh milijonov, ki so potrebni za kavcijo v pravdi proti titofašistom.

V zaključku plenuma je bil nabran med prisotnimi prvi prispevek za kavcijo treh milijonov lir.

Kontrolirajte volilne imenike!

Opozarjamo vse volilne upravičence, ki spadajo pod tržaško občino, da so volilni imeniki na vpogled občinstvu do 15. januarja t. l. Imenike lahko kontrolirate v občinskem uradu v ulici Santi Martiri št. 3.

Na to opozarjamo posebno tiste volivce, ki niso bili dosiej še vpisani v imenike volilvcev in to iz katerega koli razloga. Prizadeti naj takoj kontrolirajo ali so bili tokrat vpisani. V nasprotnem primeru pa morajo takoj urediti svoj položaj, eventuelno tudi potom rekurza na consko volilno komisijo.

Za podrobnejša pojasnila in navodila se lahko obrnete do volilne komisije KP STO, v Domu pristaniških delavcev, III. nadstr. (trg Duca degli Abruzzi št. 3).

Vse tovariše pa še posebno opozarjamo, naj kontrolirajo volilne imenike glede svojega vpisa kakor tudi za ostale družinske člane, sorodnike in prijatelje.

SOZALJE — Tovarišu Mariju Barut, aktivnemu prosvetnemu delavcu in članu P. D. «Skamperle», ki mu je umrla ljubljena mati, izrekajo društveni odbor in članstvo iskreno sožalje. Pridružuje se tudi naše uredništvo.

PREDSEDNIK DELAVSKIH ZADRUG NI DRŽAL BESEDE

Nadzorni svet se ne zmeni za ogorčenje zadružnikov

Se pred letom dni je predsednik Delavskih zadrug inž. Levi svečano obljubil in dal tudi svojo častno besedo, da se bo boril za sklicanje občnega zbora zadružnikov v teku prvih štirih mesecev 1951. leta. V svoji takratni, vsaj navidezni odločnosti je prišel celo do izjave, da bo v primeru, če bi demokristjani ovirali to sklicanje, podal ostavko. V oktobru pa je prišel zopet na dan z drugimi zagotovili. Izjavil je, da ako ne bo uradni list cone B objavil do 6. novembra poziv za ureditev članskega stanja ,bo zahteval od tržaškega sodišča, naj razveljavi sklep glede objav v coni B ter naj smatra 6. december kot zaključni datum za ureditev članstva.

Od zadnjih zagotovil ki jih je dal predsednik Delavskih zadrug pa je minul že mesec in do konkretnih priprav za sklicanje občnega zbora še ni prišlo. Zadružniki še danes ne vedo nič točnega v tem pogledu. Le nekaj je gotovega in sicer, da je bil inž. Levi medtem v Zagrebu na takozvanem titovskem zadružnem «kongresu».

Razen svoje funkcije pri Delavskih zadrugah pa ima socialdemokrat in občudovalec Titovega «socializma» še druge precej dobičkanosne posle v trgovanju z lesom, ki so mu prinesli verjetno milijonske dohodke. Ta človek sedi torej na predsedniškem mestu zadružne ustanove. Njega pa vse to prav nič ne moti. Prav tako ga ne motijo kritike samih pristašev socialdemokratske stranke, ki so mu očitali njegovo potovanje v Zagreb in še manj ogorčenje zadružnikov. Socialdemokrat inž. Levi hoče na vsak način dokazati pravovernost titofašističnega «socializma». Na ta način je postal predsednik Delavskih zadrug vnet zagovornik titovcev.

Medsebojno izmenjavanje ljubeznivosti med titovci, socialdemokrati ,republikanci in demokristjani, ki vedrijo in oblačijo na vodstvu Delavskih zadrug, pa je vse prej kot v korist ustanove same in zadružnikov. Tesno zavezništvo med Levijem in Ferjančičem ni nič drugega kot povezava med titofašisti slovenske in italijanske narodnosti. Dejansko se je ves nadzorni odbor pokazal, da mu je bolj pri srcu titofašizem kot pa koristi zadružnikov. Najbolj zgovoren primer nam nudi v tem pogledu prav potovanje socialdemokrata Levija v Zagreb. Še drug primer pa nam nudi docela idilična soglasnost vseh petih komisarjev glede objav poziva za ureditev članskega stanja. tudi v Uradnem listu cone B.

Zaradi teh dejanj bodo morali dajati komisarji prej ali slej odgovor pred vsem članstvom Delavskih zadrug. Vsi zadružniki imajo namreč ves interes, da ne postanejo Delavske zadruge monopol titofašistične klike, ki so ji zaradi pravega izdajstva zadružnih interesov, sedaj odprta vrata na stežaj.

Nakane komisarjev pa bodo zadružniki lahko preprečili s svojo številčno močjo, ki bo prišla do pravega izraza s tem, da vsi zamudniki takoj uredijo svoj članski položaj pri eni izmed najbližjih zadružnih poslovalnic. Zadružniki naj ne zamudijo torej prilike za podpis pristanka za povišanje zadružnega deleža. To bo najboljši odgovor na vse spletke titovskih in drugih komisarjev ter vseh sovražnikov zadružništva in Delavskih zadrug.